

SAVONIA

ammattikorkeakoulu

OPINNÄYTETYÖ - AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
YHTEISKUNTATIETEIDEN, LIIKETALouden JA HALLINNON ALA

TOIMEKSIANTAJAN YHTIÖMUO- DON VAIHTAMINEN VEROTUKSEN NÄKÖKULMASTA

TEKIJÄ Helmi Huusko

Koulutusala Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala			
Tutkinto-ohjelma Liiketalouden tutkinto-ohjelma, Wellness-liiketoiminta			
Työn tekijä Helmi Huusko			
Työn nimi Toimeksiantajan yhtiömuodon vaihtaminen verotuksen näkökulmasta			
Päiväys	12.11.2023	Sivumäärä/Liitteet	33/0
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani MPH Palvelut			
Tiivistelmä			
<p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää olisiko yhtiömuodon vaihtaminen yksityisestä elinkeinonharjoittajasta osakeyhtiöksi toimeksiantajalle verotuksellisesti yksityistä elinkeinonharjoittajaa edullisempi vaihtoehto. Työssä käsitellään yksityistä elinkeinonharjoittajaa ja osakeyhtiötä yhtiömuotoina ja perehdytään tarkemmin niiden verotukseen. Työssä käsitellään myös yhtiömuodon vaihdon toimenpiteitä ja sitä, miten vaihto tehdään ilman veroseuraamuksia.</p> <p>Teoreettisen viitekehyksen keskeisimpinä lähteinä ovat yritysmuotoja ja verotusta käsittelevä kirjallisuus, Verohallinnon sivut sekä yritysverotukseen liittyvät lait. Teoriaosuudessa käsiteltiin yksityistä elinkeinonharjoittajaa yhtiömuotona suppeammin, sillä tavoitteena oli saada toimeksiantajalle laajemmin tietoa toimeksiantajan toiveiden mukaisesti ainoastaan osakeyhtiöstä ja sen perustamisesta. Toimeksiantajalta saatuja vuoden 2021 ja 2022 tuloslaskelmia ja taseita käytetään työn tutkimusmateriaalina ja työssä esitettyjen laskelmien pohjatuotoina.</p> <p>Työn teoriaosuuden avulla voidaan todeta, että suurimmat erot edellä mainittujen yhtiömuotojen välillä ovat vastuussa, kirjanpidossa ja verotuksessa. Työn tulosten perusteella voidaan todeta, että yrittäjälle kohdistuvan verotuksen näkökulmasta yhtiömuodon vaihtaminen ei tuo vielä verotuksellisesti huomattavia hyötyjä, mutta yritystoiminnan kasvaessa sen hyödyt voivat tulla ajankohtaisemmaksi. Kuitenkin yhtiömuodon vaihtokseen vaikuttaa myös muut tekijät, kuten yrityksen tavoitteet ja taloudellinen kasvu.</p>			
Avainsanat Osakeyhtiö, verotus, yksityinen elinkeinonharjoittaja, yritysverotus			

Field of Study Social Sciences, Business and Administration	
Degree Programme Degree Programme in Business and Administration, Wellness Business	
Author Helmi Huusko	
Title of Thesis Changing the Client's Company Form from the Perspective of Taxation	
Date 12.11.2023	Pages/Appendices 33/0
Client Organisation /Partners MPH Palvelut	
<p>Abstract</p> <p>The purpose of this thesis was to investigate whether changing the corporate form of a sole proprietorship to a limited company would be a more tax-efficient option for the client. The thesis discusses sole proprietorship and limited company as corporate forms, and examines their taxation in more detail. The thesis also covers the procedures for changing the corporate form and how such a change can be made without tax consequences.</p> <p>The primary sources in the theoretical framework include literature on corporate forms of businesses and taxation, information from the Tax Administration, and laws related to corporate taxation. In the theoretical section, the sole proprietorship is discussed in less detail, as the goal was to provide the client with more extensive information on the limited liability company and its formation, according to the clients wishes. The client's income statements and balance sheets for the years 2021 and 2022 are used as research material and as the basis for the calculations presented in the thesis.</p> <p>Based on the theoretical section of the thesis, it can be concluded that the major differences between the legal forms of businesses lie in liability, bookkeeping, and taxation. The results of the study indicate that from the perspective of the client's personal taxation, changing the legal form of the company does not yet bring significant tax benefits, but that the benefits may become more relevant as the business grows. However, other factors, such as the objectives of the business and its economic growth, also influence changing company form.</p>	
<p>Keywords</p> <p>Corporate taxation, limited company, sole proprietorship, taxation</p>	

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	6
2	YKSITYINEN ELINKEINONHARJOITTAJA ELI TOIMINIMI.....	7
3	OSAKEYHTIÖ	8
3.1	Perustamissopimus ja apporti	8
3.2	Osakassopimus ja osake.....	9
3.3	Osinko.....	9
3.4	Yhtiöjärjestys.....	10
3.5	Kirjanpito, tilinpäätös ja tilintarkastaja	10
4	YRITYS- JA HENKILÖVEROTUS	11
4.1	Yksityisen elinkeinonharjoittajan verotus	12
4.2	Osakeyhtiön verotus	13
4.3	Osakkeenomistajien verotus	14
5	YRITYSMUODON MUUTOS	16
5.1	Jatkuvuus ja identtisyys.....	16
5.2	Verovuosi ja liiketapahtumien kohdistaminen sekä tulolähteiden jakautuminen	17
5.3	Menojen ja poistojen vähennykset ja varaukset	17
5.4	Nettovarallisuuden laskenta	18
5.5	Tappiot	19
5.6	Peitelty osinko ja negatiivinen omapääoma.....	19
5.7	Mahdolliset veroseuraamukset	20
6	YRITYKSEN VEROTUSLASKELMAT.....	21
6.1	Elinkeinoharjoittajan verolaskelma	21
6.2	Osakeyhtiön verotuslaskelmat 2022	24
7	YRITYSMUOTOJEN VERTAILU KOHDEYRITYKSESSÄ.....	26
7.1	Verotuksen vertailu	26
7.2	Muiden erojen vertailua	27
8	YRITYSMUODON MUUTOKSEEN LIITTYVÄT TOIMENPITEET	28
9	POHDINTA.....	30
	LÄHTEET	32

TAULUKKOLUETTELO

TAULUKKO 1 Verotettava tulo vuosina 2021 ja 2022	21
TAULUKKO 2 Yrityksen vuoden 2021 yksinkertaistettu tase.....	22
TAULUKKO 3 Yrityksen vuoden 2021 nettovarallisuus	22
TAULUKKO 4 Yrittäjän verolaskelma vuosilta 2021 ja 2022	23
TAULUKKO 5 Valtion tuloveroasteikko 2022 (Laki vuoden 2022 tuloveroasteikosta 1131/2021)	23
TAULUKKO 6 Osakeyhtiön tuloslaskelma 2022	24
TAULUKKO 7 Yrittäjän verotuslaskelmat osakeyhtiössä 2022 eri palkanmaksuvaihtoehdoilla	25
TAULUKKO 8 Yrittäjän 2022 verotuksen vertailu yhtiömuodoissa	27

KUVALUETTELO

KUVA 1 Osingon verotus listaamattomasta yhtiöstä	15
KUVA 2 Yksityisen elinkeinonharjoittajan yritysmuodon muutos osakeyhtiöksi	28
KUVA 3 Yritysmuodon vaihdoksessa huomioitavia asioita	29

1 JOHDANTO

Tämä opinnäytetyö käsittelee yhtiömuodon muutosta yksityisestä elinkeinonharjoittajasta osakeyhtiöksi. Työ on tehty toimeksiantajalle. Työ on tapaustutkimus, jonka tarkoituksena on selvittää toimeksiantajan kannalta verotuksellisia etuja ja haittoja yksityisen elinkeinonharjoittajan ja osakeyhtiön välillä. Toimeksiantajan omien taustatutkimusten perusteella ainoana vaihtoehtona on harkita yhtiömuodon vaihtamista yksityisestä elinkeinonharjoittajasta osakeyhtiöksi.

Toimeksiantaja on toiminut sivutoimisena yksityisenä elinkeinonharjoittajana ja huomannut, että liiketoiminnan kasvaessa on tullut tarpeelliseksi harkita yritysmuodon vaihtamista osakeyhtiöksi. Työn tavoitteena on selvittää vastaus tutkimuskysymyksiin: Miten yritysmuodon vaihtaminen vaikuttaisi toimeksiantajan verotukseen sekä miten muutos osakeyhtiöksi tehtäisiin ilman veroseuraamuksia. Työssä käsitteellään myös yhtiömuotojen välillä olevia merkittäviä eroja. Työssä esitettyjen laskelmien ja niiden pohjalta tehtyjen analyysien on tarkoitus antaa toimeksiantajalle tarvittavat pohjatiedot päätöksen tekemiselle.

Opinnäytetyö koostuu teoriaosuudesta, verotuslaskelmista sekä laskelmien tulosten analysoimisesta. Teoriaosuudessa käsitellään yksityistä elinkeinonharjoittajaa ja osakeyhtiötä yhtiömuotona, kuten niiden perustamista, vastuunjakautumista ja kirjanpitoa. Yritysverotuksen osalta käsitellään yleisesti yritysverotusta ja syvennyttään yksityisen elinkeinonharjoittajan, osakeyhtiön sekä yrittäjän verotukseen. Teoriaosuudessa käsitellään myös yhtiömuodon vaihdoksen toimenpiteet siitä näkökulmasta, miten muutos tehtäisiin ilman veroseuraamuksia. Työn keskeisimpiä lähteitä ovat yritysmuotoja ja yritysverotusta käsittelevä kirjallisuus, Verohallinnon sivut sekä aihetta määräävät lait.

Verotuslaskelmat on tehty toimeksiantajan antamien tietojen ja arvioiden perusteella. Laskelmien pohjana toimivat toimeksiantajalta saadut vuosien 2021 ja 2022 tuloslaskelma ja tase. Laskelmien analysoinnin perusteella yrittäjälle kohdistuvan verotuksen näkökulmasta yhtiömuodon muutos ei tuo vielä verotuksellisesti huomattavia hyötyjä, mutta yritystoiminnan kasvaessa sen hyödyt voivat tulla ajankohtaisemmaksi.

Tämä opinnäytetyö on analyysivetoinen laadullinen tapaustutkimus empiirisellä aineistolla. Laadullisessa menetelmässä pyritään ymmärtämään tutkimuskohdetta kokonaisvaltaisesti ja siinä voidaan käyttää numeerista aineistoa. (Koppa Jyväskylän yliopisto 2021; Juhila julkaisuaika tuntematon.) Tapaustutkimuksessa tutkitaan ilmiötä vain yhden tai pienen joukon otannalla asiasta ja tutkimuskohteena voi olla esimerkiksi organisaatio. Tapaustutkimuksessa tarkoituksena on saada mahdollisimman laaja kuva tutkittavasta asiasta ja sen vuoksi siinä usein yhdistellään erilaisia lähdeaineistoja. Toimeksiantajalta saadut tase ja tuloslaskelma ovat osa työn empiiristä lähdeaineistoa. Työssä vertaillaan toimeksiantajan antamien tietojen perusteella kahden eri yritysmuodon laskelmista saatuja tuloksia ja muodostetaan tuloksien analysoinnin pohjalta vastaus tutkimuskysymyksiin. (Vuori julkaisuaika tuntematon.) Laadullisen tutkimuksen luotettavuuden arviointia tapahtuu koko ajan työtä tehtäessä, sillä työn luotettavuuteen vaikuttaa jokainen tutkijan tekemä teko, valinta ja ratkaisu (Vilkkä 2021).

2 YKSITYINEN ELINKEINONHARJOITTAJA ELI TOIMINIMI

Toiminimi on nimi, jota elinkeinonharjoittaja käyttää toiminnastaan (Toiminimilaki 128/1979, 1§). Toiminimen voi perustaa henkilö, joka asuu pysyvästi Euroopan talousalueella. Toiminimen perustaminen ei vaadi mitään juridisia perustamismuodollisuuksia, sen sijaan muissa yritysmuodoissa perustamiseen tarvitaan Patentti- ja rekisterihallituksen lupa. Elinkeinonharjoittajat jaetaan liikkeen- ja ammatinharjoittajiin, jotka toimivat itsenäisesti. Toiminimessä ainoa toimielin on yrittäjä itse. (Holopainen 2020, 40.) Elinkeinonharjoittaja edustaa itse yritystään. Kaupparekisteriin merkityn elinkeinonharjoittajan on mahdollista valtuuttaa henkilö prokuristikseen valtakirjalla. Prokuristi ilmoitetaan perustamisilmoituksessa tai muutosilmoituksessa kaupparekisteriin. (Holopainen 2020, 25.)

Elinkeinonharjoittaja on vastuussa henkilökohtaisesti kaikista elinkeinotoiminnassa syntyvistä velvoitteista, joten hän tekee päätökset ja ratkaisut itse ja on niiden lopputuloksesta vastuussa. Elinkeinonharjoittaja saa toiminnan tuottaman voiton itselleen ja vastaa myös yksin mahdollisista tappioista. (Holopainen 2020, 22.) Perustamisessa ei ole minimimääräystä tarvittavalle pääomalle, eikä laissa ole määräyksiä tilintarkastuksesta (Holopainen 2020, 25).

Yksityinen elinkeinonharjoittaja on kirjanpitovelvollinen harjoittamastaan liike- ja ammattitoiminnastaan. Kirjanpitovelvollisen tulee pystyä jatkuvasti selvittämään merkinnöistään ostovelkojen ja myyntisaamisten määrä sekä saada kirjanpidosta tarvittavat tiedot verotusta varten. Elinkeinonharjoittaja ei ole velvollinen pitämään kahdenkertaista kirjanpitoa, mikäli päättyneenä sekä sitä edeltävänä tilikautena taseen loppusumma ei ole ylittänyt 100 000 euroa tai liikevaihto tai vastaava tuotto ei ole ylittänyt 200 000 euroa tai palveluksessa on keskimäärin alle kolme henkilöä. (Kirjanpitolaki 1336/1997, 1 luku 1§.) Kirjanpitolain 3 luvun 1 § mukaan tilikaudelta on laadittava tilinpäätös, joka sisältää taseen ja tuloslaskelman sekä liitetiedot ja luettelon kirjanpidosta ja aineistoista. Tase kuvaa tilinpäätöspäivän taloudellista tilaa. Tuloslaskelma kuvaa tuloksen muodostumista. (Kirjanpitolaki 1336/1997, 3 luku 1§.) Yleensä tilinpäätös tehdään 12 kuukauden mittaiselta tilikaudelta. Tilinpäätöstä varmentamaan tulee laatia tase-erittely ja tarkastettavuuden vaatiessa liiketietotositteiden yhdistelmät. (Holopainen 2020, 179.)

Mikrokokaisen yrityksen ei tarvitse laatia tilinpäätöstä, jos sen tilikausi on kalenterivuosi. Mikroyritys on yritys, jonka kahdella peräkkäisellä tilikaudella ylittyy vain yksi seuraavista rajoista: liikevaihto 700 000 euroa, taseen loppusumma 350 000 euroa tai palveluksessa keskimäärin 10 henkilöä. Tilinpäätökseen kuuluu myös toimintakertomus. Pienyrityksen ei tarvitse laatia toimintakertomusta. Yritys on pienyritys, jos sen päättyneenä sekä sitä edeltävänä tilikautena on ylittynyt vain yksi seuraavista rajoista: liikevaihto 12 miljoonaa euroa, taseen loppusumma 6 miljoonaa euroa tai palveluksessa keskimäärin 50 henkilöä. (Holopainen 2020, 179.)

3 OSAKEYHTIÖ

Osakeyhtiön voi perustaa yksi tai useampi luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö. Osakeyhtiön toimintaa säätelee osakeyhtiölaki. Osakeyhtiölaki ei määrää osakkeenomistajille asuinpaikka- tai kotipaikkavaatimuksia, joten ainoana perustajaosakkaana voi toimia myös ETA-alueen ulkopuolelta oleva henkilö. Hallitus on osakeyhtiön ainoa pakollinen toimielin. Varsinaisia jäseniä hallituksessa tulee olla viisi, jollei yhtiöjärjestyksessä toisin määrätä. Hallituksessa on oltava yksi varajäsen, jos varsinaisia jäseniä on vähemmän kuin kolme. Jäsen ei voi olla oikeushenkilö, alaikäinen, edunvalvonnan alainen tai joka on konkurssissa tai liiketoimintakiellossa. (Holopainen 2020, 30.)

3.1 Perustamissopimus ja apporti

Osakeyhtiön perustamisen vaiheita ovat perustamissopimuksen ja yhtiöjärjestyksen laatiminen, osakkeiden merkintä, pankkitilin avaaminen, osakkeiden maksaminen, yhtiön kaupparekisteriin ilmoittaminen ja rekisteröiminen sekä osake- ja osakasluettelon laatiminen ja tarvittaessa osakekirjojen antaminen. Kaupparekisterimerkinnän jälkeen osakeyhtiö syntyy juridisesti. Yksityinen osakeyhtiö voidaan perustaa ilman osakepääomaa. (Holopainen 2020, 43.)

Osakeyhtiön perustamisesta on laadittava jokaisen osakkeenomistajan allekirjoittama perustamissopimus. Osakkeenomistaja merkitsee perustamissopimuksesta ilmenevän määrän osakkeita allekirjoituksellaan. Perustamissopimuksen allekirjoittaminen aloittaa johdon ja tilintarkastajien toimikauden ja tehtävät. (Osakeyhtiölaki 624/2006, 2 luku 1§). Perustamissopimuksessa on mainittava seuraavat: sopimuksen päivämäärä, kaikki osakkeenomistajat ja kunkin merkitsemät osakkeet, osakkeesta yhtiölle maksettava määrä, osakkeen maksuaika sekä yhtiön hallituksen jäsenet. Perustamissopimuksessa tulee olla yhtiöjärjestys mukana tai liitteenä. Tilikaudesta tulee määrätä joko yhtiöjärjestyksessä tai perustamissopimuksessa. (Osakeyhtiölaki 624/2006, 2 luku §2). Perustamissopimuksessa tulee nimetä osakeyhtiölle mahdollisesti valittu toimitusjohtaja. (Holopainen 43, 46.)

Osakkeiden mahdollinen merkintähinta on mahdollista merkitä rahan sijasta myös apporttiomaisuudella. Apporttiamaisuutta on omaisuus, jolla on taloudellista arvoa yhtiölle ja jossa on luovutushetkellä yhtiölle vähintään maksua vastaava taloudellinen arvo. Apporttiamaisuutta ei voi olla sitoumus työn tai palvelun suorittamisesta. Perustamissopimuksessa on oltava ehto-oikeus tai velvollisuus maksaa apporttiamaisuudella ja selvitys apporttiamaisuudesta. Selvityksen tulee sisältää yksilöitävä apporttiamaisuus sekä yksilöitävä apporttiamaisuudella suoritettava maksu. Selvityksessä on myös mainittava omaisuuden arvostamiseen vaikuttavat seikat ja omaisuuden arvostamisessa noudatetut menetelmät. Apporttiamaisuudella maksettaessa tulee rekisteri-ilmoitukseen liittää tilintarkastajan lausunto apporttiamaisuuden ja sen arvon selvityksestä. Kiinteistön ollessa apporti, tulee luovutus-sopimuksen noudattaa maakaaren 2 luvun 1§ säädettyä muotoa. Liikkeyritystä sijoittaessa apporttina yhtiöön tulee siitä olla maininta perustamissopimuksessa, jossa tulee myös olla selvitys liikkeen taloudellisesta asemasta. (Holopainen 2020, 43–44.)

3.2 Osakassopimus ja osake

Osakassopimus on sopimusoikeudellinen sopimus osakkaiden, joko kaikkien osakkaiden tai vain osan, ja osakeyhtiön välillä. Osakassopimus säätelee suhteita, oikeuksia ja velvollisuuksia osakkaiden välillä ja yhtiön ollessa osana sopimusta myös yhtiön ja osakkaiden välillä. Osakkaanomistajien välisiin suhteisiin sovelletaan ensimmäisenä osakassopimusta ja vasta tämän jälkeen yhtiöjärjestystä ja osakeyhtiölakia. (Holopainen 2020, 44.) Osakassopimus ei ole pakollinen, mutta suositellaan tekemään osakeyhtiötä perustettaessa, jos osakkeenomistajia on enemmän kuin yksi, varsinkin tasamisteisissä yhtiöissä (Holopainen 2020, 45).

Osakkeenomistajalla voi olla yksi tai useampi osake. Kaikki osakkeet tuovat yhtäläiset oikeudet osakkeenomistajille. Yhtiöjärjestyksessä voidaan kuitenkin määrätä, että tietyt osakkeet poikkeavat oikeuksilta ja velvollisuuksilta, kuten äänimäärän tai yhtiön varoja jaettaessa tuottaman oikeuden suhteen. Osakkeiden väliset erot tulee olla määriteltynä yhtiöjärjestyksessä. Osakkeenomistaja merkitsee perustamissopimuksesta ilmenevän määrän osakkeita allekirjoituksellaan. Yksi henkilö voi merkitä kaikki osakeyhtiön osakkeet. Jos osakkeesta ei makseta mitään, tulee se näkyä perustamisilmoituksessa. Merkintähinnalliset osakkeet puolestaan voidaan merkitä kokonaan sijoitetun vapaan pääoman rahastoon silloin kun yhtiöjärjestyksessä ei määritetä osakkeelle nimellisarvoa. Nimellisarvollisen osakkeen nimellisarvoa vastaava osa merkintähinnasta tulee merkitä osakepääomaan. (Holopainen 2020, 45.) Osakeluettelo tulee pitää silloin kun osakkeita ei ole liitetty arvo-osuusjärjestelmään (Holopainen 2020, 47).

Osakeyhtiö tulee kolmen kuukauden kuluessa perustamissopimuksen allekirjoittamisesta ilmoittaa kaupparekisteriin, muuten perustaminen raukeaa. Merkintähinnalliset osakkeet tulee olla ilmoitusta tehdessä kokonaan maksettuja. Rahassa maksettavat merkintähinnat tulee olla maksettuna yhtiön pankkitilille. (Holopainen 2020, 46.) Kaupparekisteri on virallinen ja julkinen rekisteri yrityksistä, minne kaikkien yritysten tulee olla rekisteröitynä ennen toiminnan aloittamista pois lukien maataloutta ja kalastusta harjoittavat yritykset. (Holopainen 2020, 60–63.)

3.3 Osinko

Osakeyhtiölaissa säädetään osinkojen jakamisesta osakkeenomistajille. Osinko tarkoittaa yhtiön voitonjakona tapahtuvaa varojen jakamista. Osakeyhtiölain mukaan lähtökohtaisesti kaikki osakkeet yhtiössä tuottavat yhtäläisen oikeuden yhtiön jakamaan osinkoon. Yhtiöjärjestyksessä voidaan kuitenkin määrätä toisin. Osakeyhtiölaissa ei ole määritetty osingon maksumuotoa, joten osinko voidaan maksaa myös muuna kuin rahana, kuten osakkeena. Molemmat käsitetään verotuksessa osinkona. Yhtiöoikeudellisesti osingonjako perustuu osakeyhtiölain (OYL) 13 luvun määräyksiin. Osingon määrä riippuu viimeksi vahvistetusta tilinpäätöksestä, joka vahvistetaan yhtiökokouksessa. Osinkoa voi jakaa myös aikaisemman tilikauden perusteella. Väliosinko vaatii erillisen välitilinpäätöksen, joka on tilintarkastettava, jos se on lain mukaan tarpeen. Osingonjakopäätöksen tulee ottaa huomioon tilinpäätöksen jälkeen tapahtuneet taloudelliset muutokset, ja jos osingonjakoa ei voida suorittaa ilman maksukyvyttömyysriskiä, sitä ei saa jakaa. Osingon saaminen riippuu yhtiökokouksen päätöksestä, ja osinko katsotaan yleensä nostettavissa olevaksi yhtiökokouspäivänä, ellei toisin päätetä. (Verohallinto 2022 a.; Verohallinto 2023 b.)

3.4 Yhtiöjärjestys

Yhtiöjärjestys tulee olla perustamissopimuksessa sisällettynä tai liitteenä. Yhtiöjärjestyksessä tulee olla toiminimi (kaksi- tai useampikielisestä toiminimestä tulee mainita kaikki versiot), kotipaikkakunta sekä toimiala (Osakeyhtiölaki 624/2006, 3 §). Toiminimessä tulee olla joko sana "osakeyhtiö" tai lyhenne "oy". Toimialan määrittämisestä tulisi käydä ilmi yrityksen toiminta ja ala, jolla yritys toimii ja suunnittelee toimivansa. Joillain toimialoilla toiminta vaatii elinkeinoluvan. Tällöin toimialan muotoilu kannattaa tarkistaa lupaviranomaiselta. (Holopainen 2020, 46.)

Hallitus edustaa osakeyhtiötä, mutta myös toimitusjohtaja voi edustaa yhtiötä yleistoimivaltaansa kuuluvissa asioissa. Hallitus voi antaa edustamisoikeuksia myös muille henkilöille, jos niin on määrätty yhtiöjärjestyksessä. Hallitukselle tulee valita puheenjohtaja, jos varsinaisia jäseniä on enemmän kuin yksi. Hallituksen tulee itse valita toimitusjohtaja, jos yhtiöjärjestyksessä ei ole toisin määrätty. Puheenjohtajan voi nimetä myös perustamissopimuksessa. (Holopainen 2020, 46–47.)

3.5 Kirjanpito, tilinpäätös ja tilintarkastaja

Suomen kirjanpitolaki määrittelee kirjanpidon ja tilinpäätöksen säännöt, sisällön ja muodon ja kirjanpito ja tilinpäätös tulee laatia lain säännösten mukaan. Kirjanpitolautakunta (KILA) on suomalainen itsenäinen viranomainen, jonka tehtävänä on antaa suosituksia ja lausuntoja kirjanpidosta, tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä sekä niiden laatimista koskevista kysymyksistä. (Holopainen 2020, 177; Kirjanpitolaki 1336/1997.)

Osakeyhtiön tulee pitää kahdenkertaista kirjanpitoa sekä laadittava tilinpäätös. Kirjanpidosta, tositteista ja niiden lainmukaisuudesta vastaa yhtiön johto. Kirjanpidon tarkoituksena on ylläpitää yrityksen taloudellista tilannetta ja liiketoimintaa koskevaa tietoa. Tämän vuoksi on tärkeää, että kirjanpito pidetään aina ajan tasalla. Kirjanpitoon tulee kirjata kaikki yrityksen taloudelliset tapahtumat ja liiketoimet, jotka ovat tapahtuneet tilikauden aikana. Kun kaikki tapahtumat on kirjattu, tilikauden lopussa tehdään tilinpäätös, joka koostuu tuloslaskelmasta, taseesta ja liitetiedoista. Tämä tilinpäätös kuvastaa yrityksen taloudellista tilannetta tilikauden lopussa ja antaa kuvan yrityksen tuloksesta ja rahoituksesta. Kirjanpito on siis tehty vasta, kun kaikki tarvittavat kirjaukset on tehty ja tilinpäätös on laadittu. (Holopainen 2020, 177–178; Kirjanpitolaki 1336/1997.)

Tilintarkastusvelvollisuudesta säädetään tilintarkastuslain 2 luvussa. Lain mukaan osakeyhtiössä voidaan jättää tilintarkastaja valitsematta, jos mikään muu laki ei sitä estä ja jos edellisellä ja sitä välittömästi edeltäneellä tilikaudella enintään yksi näistä ehdoista täytyy: taseen loppusumma on alle 100 000 euroa, liikevaihto tai vastaava tuotto on alle 200 000 euroa, tai palveluksessa on keskimäärin alle kolme henkilöä. (Tilintarkastuslaki 1141/2015.)

4 YRITYS- JA HENKILÖVEROTUS

Eri yritysmuotoja verotetaan eri tavalla. Yritysmuodon valinnan kannalta merkityksellisempiä ovat välittömät verot. Välittömiä veroja ovat mm. valtion tulovero, perintö- ja lahjavero, varainsiirtovero, kunnallisvero ja kirkollisvero. Välillisiä veroja puolestaan ovat arvonlisävero, valmistevero sekä tulli. Eri yritysmuotoihin kohdistuvaa verorasitusta tutkittaessa on otettava huomioon sekä yrityksen että omistajan verorasitus, joiden yhteisvaikutuksesta saadaan selville verotuksellisesti edullisin yritys- muoto. (Holopainen 2020, 171.)

Valtion tulovero voi määräytyä progressiivisena tai suhteellisenä. Veron määräytyessä progressiivisen tuloveroasteikon mukaan, tulojen kasvaminen aiheuttaa suhteellisesti suuremman verojen lisäyksen. Ansiotuloista eli mm. palkkatuloista maksetaan progressiivisen veroasteikon mukaan tuloveroa. Pääomatuloista kuten vuokra- tai myyntitulosta maksetaan veroa lievästi progressiivisesti siten, että 30 000 euroon asti veroprosentti on 30 ja sen ylittävästä määrästä veroprosentti on 34. Suhteellinen vero puolestaan määräytyy tuloista riippumatta saman veroprosentin mukaan. Suhteellinen verokanta on yhteisöillä, kuten osakeyhtiöillä ja osuuskunnilla. Yhteisövero tilitetään valtioille, kunnille ja seurakunnille. (Holopainen 2020, 171.)

Kunnallisvero ja kirkollisvero määräytyvät suhteellisen verokannan mukaan. Kunnan tuloveroprosentti vaihtelee kunnittain ja kirkollisveroprosentti vaihtelee seurakunnan mukaan. Yksityinen henkilö maksaa kirkollisveroa vain, jos hän on evankelisluterilaisen tai ortodoksisen seurakunnan jäsen. Yhteisöjen tuloverosta tilitetään aina osa evankelisluterilaisille ja ortodoksisille seurakunnille. (Holopainen 2020, 171.)

Ansio- ja pääomatuloista maksetaan myös yleisradioveroa. Veron suuruus vaihtelee tulojen mukaan 0–163 euron välillä. Yleisradioveron määrä lasketaan suoraan henkilön tuloverotuksessa laskettujen puhtaiden tulojen yhteismäärän perusteella. Vero on 2,5 prosenttia 14 000 euron ylittävästä osasta. Jos tulot ovat alle 14 000 euroa ei yleisradioveroa tule maksaa. Yleisradioveroa ei kuitenkaan tarvitse maksaa enempää kuin 163 euroa. (Verohallinto 2022 g.)

Suomessa sairausvakuutuslain mukaan kaikki vakuutetut henkilöt osallistuvat sairausvakuutuksen etuuksien rahoittamiseen maksamalla sairausvakuutusmaksua. Maksun suuruus perustuu vakuutetun veronalaiseen ansiotuloon. Vakuutetun sairausvakuutusmaksu koostuu sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksusta ja päivärahamaksusta. Sairausvakuutuksen päivärahamaksua peritään palkansaajilta ja yrittäjiltä, mutta ei esimerkiksi eläketulosta. Velvollisuus maksaa päivärahamaksua alkaa 16 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta ja päättyy sen kuukauden jälkeen, kun vakuutettu täyttää 68 vuotta. Verotuksen yhteydessä yrittäjät maksavat vuonna 2023 sairausvakuutuksen päivärahamaksua 1,36 prosenttia palkkatulosta, yrittäjätulosta ja muusta sairausvakuutuslaissa tarkoitettua päivärahamaksun maksuperusteesta, jos vuotuinen palkka ja yrittäjätulo on 15 703 euroa tai enemmän. Jos yrittäjä on vakuutettu yrittäjän eläkelain (YEL) perusteella, häneltä peritään lisäksi yrittäjän lisärahoitusosuus sairausvakuutusmaksun muodossa. Tämä tarkoittaa, että päivärahamaksu, joka määrätään YEL-työtulosta, on korotettu. Korotettu päivärahamaksuprosentti on vuonna 2023 0,23 prosenttia. (Holopainen 2020, 172; Verohallinto 2022 e.)

Laki varojen arvostamisesta verotuksessa määrää, miten yritysten varallisuus tulee arvostaa verotuksessa. Varojen arvostaminen vaikuttaa verotukseen ja verojen määräytymiseen siten, että verotuksessa käytetään omaisuuden käypää arvoa perintö- ja lahjaverotuksen yhteydessä. Tämä käypä-arvo on olennainen, koska se vaikuttaa siihen, kuinka paljon veroa perintö- tai lahjaveron osalta tulee maksaa. Rahoitusomaisuus, kuten osakkeet ja sijoitukset arvostetaan sen nimellisarvoon eli siihen hintaan, jolla se on hankittu. Saamiset arvostetaan vähennettynä mahdollisilla luottotappioilla. Vaihto-omaisuuden arvo vähennetään epäkuranttiudella eli tuotteiden vanhentuuessa tai käymättömiksi jäämisen vuoksi. Käyttöomaisuus taas arvostetaan sen hankintamenon mukaan, jota ei ole vielä poistettu tuloverotuksessa. Tämä tarkoittaa sitä, että yritykset voivat vähentää poistot verotuksessa käyttöomaisuuden hankintamenosta, jota ei ole vielä kokonaan poistettu. Kiinteistöt arvostetaan vertailuarvoon arvon ollessa suurempi kuin tuloverotuksessa oleva hankintameno. Arvopaperit tarkastellaan yhtenä eränä ja myös ne arvostetaan vertailuarvoon sen ollessa suurempi kuin kirjanpitoarvo. Muun osakkeen vertailuarvo lasketaan kuten osakkeen matemaattinen arvo. Varallisuusarvoiset pitkävaikutteiset menot otetaan mukaan varoihin poistamattoman hankintamenon suuruisina. (Tomperi 2020, 47; Verohallinto 2022 f.)

4.1 Yksityisen elinkeinonharjoittajan verotus

Yksityisen elinkeinonharjoittajan yritystoiminnastaan saama tulo verotetaan hänen henkilökohtaisena tulonsa. Yrittäjä maksaa tuloistaan ennakkoeroa. Tulo muodostuu elinkeinotoiminnan tuloksesta, joka saadaan vähentämällä tuotoista kulut. Tuloksesta vähennetään 5 prosentin yrittäjävähennys, joka on elinkeinonharjoittajalle verotonta tuloa. Vähennyksen jälkeen tulo jaetaan pääoma- ja ansiotuloksi. Tuloverolaissa (1535/1992) 32 § pääomatuloksi määritellään tuotto, jota varallisuus kerryttää. Yleisimpiä veronalaista pääomatuloa on omaisuuden luovutuksesta saatu voitto, korkotulo ja vuokratulo. Pääomatulon osuus yrityksen tuloksesta voi olla yrityksen nettovarallisuudelle laskettava joko 20 prosentin, 10 prosentin tai 0 prosentin tuotto. Pääomatulo verotetaan 30 000 euroon asti 30 prosentilla ja sen ylittävältä osuudelta 34 prosentilla. Muu osuus on ansiotuloa, joka verotetaan yhdessä yrittäjän muiden ansiotulojen kanssa progressiivisen tuloveroasteikon mukaan. Nettovarallisuuden ollessa negatiivinen, verotetaan tulo kokonaan ansiotulona. (Holopainen 2020, 172; Verohallinto 2021; Tuloverolaki 1535/1992.)

Nettovarallisuus lasketaan elinkeinotoiminnan varojen ja velkojen erotuksesta, johon lisätään 30 prosenttia edellisen tilikauden aikana maksetuista palkoista. Nettovarallisuutta laskettaessa ei oteta huomioon yksityistalouden varoja ja velkoja eikä muita elinkeinotoimintaan kuulumattomia omaisuuksia, kuten pankkitilin saldoa. Nettovarallisuutta voi kasvattaa sijoittamalla varoja yritykseen, mutta näiden tulee kuulua elinkeinotoimintaan eikä pelkästään kirjanpidolliseen käsittelyyn. (Verohallinto 2016; Tomperi 2019, 31.)

Elinkeinotoiminnan varoihin kuuluvat mm. yrityksen toimintaa varten hankitut liiketilat, varastot, koneet, kalustot ja tavarat. Käteisvarat ja myyntisaamiset kuuluvat myös elinkeinotoiminnan varoihin, mutta varoihin ei kuulu tavallisen pankkitilin pääoma. Yksinomaan tai pääasiallisesti elinkeinotoimintaan välittömästi tai välillisesti käytettävä hyödyke, kuten kiinteistö tai auto, kuuluu elinkeinotoiminnan tulolähteeseen. Jos hyödyke on osittain yksityiskäytössä, sen pääasiallinen käyttö ratkaisee sen,

kumman tulolähteen varoihin se kuuluu. Jos hyödyke on enintään puoliksi elinkeinotoiminnan käytössä, luetaan se henkilökohtaisiin varoihin ja sitä ei lueta elinkeinotoiminnan tulolähteen varoihin. (Verohallinto 2016.)

Elinkeinonharjoittajalla on mahdollisuus siirtää omia varojaan yksityistaloudestaan elinkeinotoimintaansa. Näitä kutsutaan yksityissijoituksiksi. Laissa elinkeinotulon verottamisesta (51§) säädetään siirrettyjen hyödykkeiden hankintamenosta. Lain mukaan hankintamenoksi katsotaan alhaisemman arvon mukaan joko alkuperäinen hankintameno tai hyödykkeen käypä arvo eli todennäköinen luovutushinta. Verotuksessa otetaan siis huomioon hyödykkeen hankinnan ja sen elinkeinotoimintaan siirtämisen välisenä aikana vain arvon aleneminen, ei nouseminen. (Verohallinto 2019.)

Yksityinen elinkeinonharjoittaja ei voi maksaa itselleen tai puolisolleen tai alle 14-vuotiaalle jälkeläisellensä palkkaa tai luontaisetua. Yrittäjä saa yrityksestä tuloa yksityisnostojen kautta. Yksityisnosto tarkoittaa sitä, että yrittäjä nostaa rahaa yrityksen pankkitililtä omaan käyttöön. Vaikka elinkeinonharjoittaja omistaa suoraan myös yrityksensä varat, varojen siirtäminen elinkeinotoiminnasta yksityiskäyttöön vaikuttaa verotukseen, sillä se pienentää taseen omaa pääomaa, jolloin nettovarallisuus pienenee, mikä vaikuttaa tulon jakamiseen ansio- ja pääomatuloihin. Yksityisnostot eivät vähennä verotettavaa tulosta, koska niitä ei ilmoiteta tulorekisteriin. Kun elinkeinonharjoittaja käyttää yrityksen varoja ja voitto-osuuksia yksityistarkoituksiin enemmän kuin mitä hän on sijoittanut liiketoimintaan, yrityksen oma pääoma muuttuu negatiiviseksi. Jos negatiivinen oma pääoma johtuu juuri näistä yksityiskäyttöön otetuista varoista ja ne on rahoitettu ulkopuolisella lainalla, osa lainasta kohdistuu yksityiskäyttöön eikä suoraan yrityksen liiketoimintaan. Tämän seurauksena kyseisen lainan korkoja ei voida vähentää liiketoiminnan kuluina EVL 18 §:n 2 momentin mukaisesti. (Holopainen 2020 175; Verohallinto 2019; Accountor 2023; Yrittäjät julkaisuaika tuntematon.)

4.2 Osakeyhtiön verotus

Osakeyhtiö on verovelvollinen erillinen oikeushenkilö, jonka tulo verotetaan osakeyhtiön tulona. Osakeyhtiön verotus ei vaikuta suoraan osakkaan verotukseen. Osakeyhtiöiden tuloverokanta on 20 prosenttia. Verotettava tulo on verovuoden tulos, josta on vähennetty aikaisemmilta verovuosilta vahvistetut tappiot. Verotettava tulo lasketaan tulolähteittäin elinkeinotoiminnan ja maatalouden tulolähteenä. Osakeyhtiön tulovero lasketaan tulolähteiden verotettavan tulon yhteissumman perusteella. Osakeyhtiöiden verotukseen kuuluu yleisradioveron maksaminen ja se on osa ennakoveroa. (Verohallinto 2023 a.)

Osakeyhtiö maksaa tuloveroa ennakoveroina verovuoden aikana edellisen vuoden veroilmoituksen tietoihin perustuen. Jos aiempaa verovuotta ei ole, perustuu ennakovero yrittäjän omaan arvioon. Jos ennakovero on ollut liian matala, tulee osakeyhtiön maksaa jäännösveroa. Sen sijaan, jos ennakoveroa on maksettu liikaa, saa osakeyhtiö veronpalautuksia. Jäännösveron tai palautuksen määrän näkee verohallinnon toimittamalta verotuspäätökseltä, joka pohjautuu veroilmoitukseen ja verohallinnon muualta saamiin tietoihin. Verotus toimitetaan verovuodelta, mutta tilikauden ollessa muu kuin kalenterivuosi, muodostuu verovuosi siitä tilikaudesta tai niistä tilikausista, jotka ovat päättyneet saman kalenterivuoden aikana. Veroilmoitus on annettava kuitenkin jokaiselta tilikaudelta

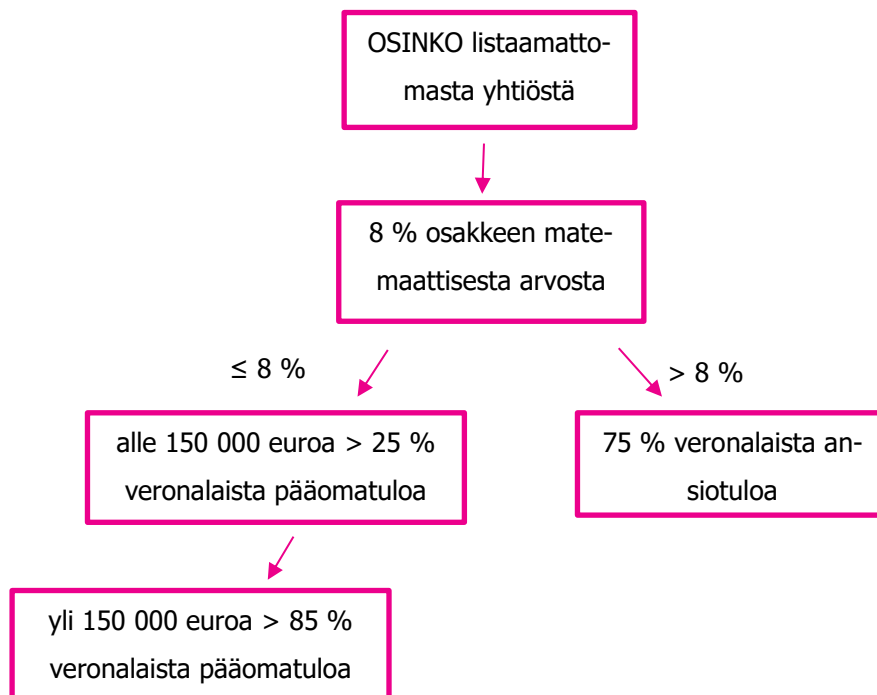
erikseen. Osakeyhtiön verotuksen päätyminen kerrotaan verotuspäätöksessä. Verotus päättyy viimeistään 10 kuukauden kuluttua siitä, kun tilikauden viimeinen kalenterikuukausi on loppunut. Veroilmoitusta voi korjata ja täydentää verotuksen päättymiseen saakka. Verotustietoja muokatessa voi alkuperäinen päättymispäivä vaihtua. (Verohallinto 2023 a.)

4.3 Osakkeenomistajien verotus

Osakkeenomistajien saama osinkotulo voi olla joko kokonaan tai osittain veronalaista. Luonnollisten henkilöiden veronalainen osinkotulo on joko ansio- tai pääomatuloo. Osinkojen verotukseen vaikuttaa se, onko yhtiö noteerattu arvopaperipörssissä vai onko yhtiö ns. listaamaton yhtiö. Myös osingonsaaja sekä osakkeiden matemaattinen arvo ja osinkotulon suuruus vaikuttavat osinkotulojen verotukseen. Matemaattisella arvolla on vaikutusta verotukseen silloin, kun kyseessä on listaamaton yhtiö ja osingonsaajana on luonnollinen henkilö. (Tomperi 2019, 46–47.)

Laki varojen arvostamisesta verotuksessa säätelee mm. osakkeen matemaattisen arvon ja nettovarallisuuden laskemista. Osinkojen matemaattinen arvo kertoo tulevien osinkojen nykyarvon. Matemaattinen arvo lasketaan jakamalla yhtiön edeltävän vuoden tilinpäätöksen mukainen tarkistettu nettovarallisuus yhtiön ulkona olevien osakkeiden määrällä. Laskentaan ei vaikuta se, jos tilikausi poikkeaa kalenterivuodesta, vaan silloinkin se lasketaan verovuotta edeltävän vuoden tilinpäätöksestä. Jos verovuotta edeltävänä vuonna ei ole päättynyt yhtään tilikautta, lasketaan matemaattinen arvo viimeksi päättyneen tilikauden mukaan. Jos taas tilikausia on päättynyt useampi saman kalenterivuoden aikana, lasketaan matemaattinen arvo verovuotta edeltäneenä vuonna viimeisimmäksi päättyneen tilikauden mukaan. Osinko verotetaan sen verovuoden tulona, milloin se on ollut nostettavissa. Matemaattisessa arvossa ei oteta huomioon yhtiön hankkimia tai lunastamia omia osakkeita. Nettovarallisuus puolestaan saadaan vähentämällä yhtiön varoista velat. Laskennassa otetaan mukaan myös elinkeinotulolähteeseen kuulumattomat varat ja velat. Yhtiön varoja ovat käyttö-, vaihto-, sijoitus- ja rahoitusomaisuus sekä muu sellainen omaisuus ja sellaiset pitkävaikutteiset menot, joilla on varallisuusarvoa. Kirjanpitolain (1336/1997) 5 luvun 18§ mukaiset verosaamiset tai laskennalliset verovelat eivät ole varoja tai velkaa. Yhtiön velkaa ovat taseen vastattavaan vieraaseen pääomaan merkityt erät sekä pääomalaina, kun se on taloudelliselta luonteeltaan vierasta pääomaa. (Tomperi 2019, 47; Verohallinto 2022 a.)

Noteeratuista yhtiöistä nostetusta osingosta 85 prosenttia on luonnolliselle henkilölle veronalaista pääomatuloo ja loput 15 prosenttia verovapaata tuloa. Pörssi-yhtiön luonnolliselle henkilölle tai kuolinpesälle maksetusta osingosta toimitetaan 25,5 prosenttia ennakonpidätystä. Listaamattomasta yhtiöstä luonnollisen henkilön saamasta osingosta yleensä 25 prosenttia on veronalaista pääomatuloo ja loput 75 prosenttia verovapaata tuloa 150 000 euroon saakka. Tämän ylittyessä 150 000 euroa ylittävstä summasta 85 prosenttia on veronalaista pääomatuloo ja 15 prosenttia verovapaata tuloa. Kuitenkin, jos osingon määrä ylittää osakkeen matemaattiselle arvolle lasketun 8 prosentin vuotuisen koron, on osingosta 75 prosenttia veronalaista ansiotuloo ja loppu 25 prosenttia verovapaata tuloa. Listaamattomasta yhtiöstä maksetun osingon verotus on havainnollistettu kuvassa 1. Osingosta tulee suorittaa ennakonpidätys. Alle 150 000 euron osingosta ennakonpidätys prosentti on 7,5 prosenttia ja sen ylittävältä summalta 28 prosenttia. (Tomperi 2019, 48; Holopainen 2020, 177.)

KUVA 1 Osingon verotus listaamattomasta yhtiöstä

Osakkaalle voidaan myös osingon lisäksi maksaa palkkaa työpanoksesta. Palkka voi sisältää luontais-etuja ja verovapaita henkilökunta etuja. (Holopainen 2020, 176.) Jos osakeyhtiön omistaja työskentelee yhtiössä ja saa siitä palkkaa, tämä luetaan omistajan ansiotuloiksi. Ansiotulot ovat verotettavaa tuloa, johon sovelletaan tuloverokantaa. Tuloverokanta riippuu tulon määrästä eli se on progressiivinen. (Yrityksen perustaminen.net julkaisuaika tuntematon.)

5 YRITYSMUODON MUUTOS

Yritystoiminnan kasvaessa voi olla tarpeen pohtia yritysmuodon vaihtamista. Yksityisen elinkeinonharjoittajan liiketoiminnan muuttaminen osakeyhtiöksi vaatii osakeyhtiön perustamisen, jolloin osakeyhtiölle tulee uusi Y-tunnus. Yritysmuodon vaihtamisesta voi syntyä veroseuraamuksia ja yleensä tarkoituksena onkin tehdä muutos tuloverotuksessa veroneutraalisti, mikä vaatii asiaan paneutumisista. Jos haluaa jatkaa yksityisen elinkeinonharjoittajan toimintaa osakeyhtiönä tai lakkauttaa toiminnan samalla kun osakeyhtiö perustetaan, tulee tehdä osakeyhtiön perustamisilmoitus ja yksityisen elinkeinonharjoittajan lopettamisilmoitus Patentti- ja rekisterihallitukseen ja pyytää molempien ilmoitusten samanaikaista käsittelyä. Jos haluaa käyttää saman nimen uudessa osakeyhtiössä kuin mitä yksityinen elinkeinonharjoittaja käytti, täytyy joko muuttaa yksityisen elinkeinonharjoittajan nimeä tai tehdä siitä lopettamisilmoitus. Osakeyhtiön nimessä täytyy myös olla yritysmuodon tunnus, kuten osakeyhtiö tai oy. Ennen nimen hyväksymistä kaupparekisterissä tarkastetaan myös, että nimi on hyväksyttävä ja että se vastaa toimialaa. (Yrittäjät julkaisuaika tuntematon; Patentti- ja rekisterihallitus 2023.)

Yksityisen liikkeen muuttamisesta yhtiöksi ei ole erillisiä säännöksiä, mutta tilanteeseen sovelletaan osakeyhtiölain (OYL 624/2006) 2 luvun säännöksiä osakeyhtiön perustamisesta. 1.7.2019 alkaen osakeyhtiön on voinut perustaa ilman osakepääomaa. Yritysmuodon muutosta koskevat verosäännökset on määrätty tuloverolain (TVL 1535/1992) 24§:ssä. Ainoastaan silloin, kun yrityksessä on harjoitettu elinkeinotoimintaa tai maa- tai metsätaloutta, on yritysmuodon muuttaminen ilman veroseuraamuksia mahdollista. (Verohallinto 2022 d; Tuloverolaki 1992/1535.)

5.1 Jatkuvuus ja identtisyys

Tuloverolain 24 §:n mukaan toimintamuodon muutoksen ei tarvitse aiheuttaa välittömiä tuloveroseuraamuksia, kunhan siirtyvät varat ja velat siirtyvät samoilla arvoilla uuteen yritysmuotoon. Tämä edellyttää jatkuvuuden periaatteen noudattamista eli aikaisemmin harjoitettu toiminta jatkuu uudessa yritysmuodossa. Varojen ja velkojen siirtyminen tarkoittaa sitä, että toiminnan kannalta keskeisten omaisuuserien, kuten liiketoimintaan liittyvien aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden, oikeuksien ja sopimusten, on siirrettävä uudelle osakeyhtiölle. Tuloverolain 24 §:ää ei sovelleta, jos siirrettävät varat eivät ole riittävän olennaisia osakeyhtiön toiminnan kannalta. Muussa tapauksessa TVL 24 §:n edellytykset tulee tarkistaa tapauskohtaisesti. Vaikka arvojatkuvuudesta ei ole kirjanpidon osalta erillistä vaatimusta, se on yleensä käytäntönä toimintamuodon muutoksissa myös kirjanpidossa. (Verohallinto 2022 d; Tuloverolaki 1992/1535.)

Tuloverolain 24 §:n soveltaminen edellyttää, että yrityksen toiminnan luonne ja omistussuhteet säilyvät toimintamuodon muutoksen yhteydessä samoina. Toimintamuodon muutoksessa yrityksen on jatkettava laajuudeltaan ja luonteeltaan samankaltaista liiketoimintaa ja omistussuhteiden tulee säilyä pääosin ennallaan. Kun yksityinen liikkeen- ja ammatinharjoittaja jatkaa toimintaansa osakeyhtiömuodossa, tuloverolain 24 §:n soveltumisen kannalta omistussuhteiden muutokset voivat olla ratkaisevan tärkeitä. Jos liikkeen- ja ammatinharjoittaja merkitsee yksin kaikki perustettavan yhtiön

osakkeet, voidaan tuloverolain 24 §:ää soveltaa. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että muut osakkaat eivät saa merkitä yhtiön osakkeita, jotta identtisyysvaatimus täyttyy. (Verohallinto 2022 d; Tuloverolaki 1992/1535.)

5.2 Verovuosi ja liiketapahtumien kohdistaminen sekä tulolähteiden jakautuminen

Tuloverolain 24§:n 5 momentin mukaan luonnollisen henkilön elinkeinotoiminnan siirtyessä perustetavalle osakeyhtiölle yrityksen verovuosi päättyy heti, kun osakeyhtiö on merkitty kaupparekisteriin. Se tarkoittaa, että uusi osakeyhtiö aloittaa oman verovuotensa rekisteröinnin päivämäärästä eteenpäin riippumatta siitä, kuinka pitkäksi ajaksi verovuosi muodostui ennen muutosta. Toisin sanoen verotus perustuu yritysmuotoa edeltäneisiin verolakeihin ja -määräyksiin, kunnes osakeyhtiö on virallisesti rekisteröity kaupparekisteriin. Kun osakeyhtiön rekisteröintipäivä sisältyy sekä edeltävän yritysmuodon että osakeyhtiön verovuoteen, on päätettävä, mihin verotukseen ja kirjanpitoon rekisteröintipäivän liiketapahtumat kuuluvat. Tässä tilanteessa verovelvollinen voi itse päättää, mihin toimintamuotoon rekisteröintipäivän liiketapahtumat kohdistuvat. Kun yritys muutetaan toimintamuodosta osakeyhtiöksi, verotus tapahtuu osakeyhtiön kaupparekisteriin merkitsemistä edeltävältä ajalta noudattaen kyseistä toimintamuotoa koskevia verosäännöksiä. Kun yhdenkertaista kirjanpitoa pitävän ammatinharjoittajan toiminta siirtyy osakeyhtiölle, tulot ja menot jaetaan edeltävän toimintamuodon ja osakeyhtiön kesken sen mukaan, onko ne maksettu ennen vai jälkeen osakeyhtiön rekisteröinnin. Kuitenkin ammatinharjoittajan vaihto-omaisuuden hankintamenot jaksotetaan suoriteperusteella, ja käyttöomaisuuden hankintamenot kohdistetaan myöhemmin esitettävällä tavalla. Liiketoiminnanharjoittajan ja kahdenkertaista kirjanpitoa pitävän ammatinharjoittajan tulot ja menot jaetaan edeltävän yritysmuodon ja osakeyhtiön tuloiksi ja menoiksi suoriteperiaatteen mukaisesti. Tulot ja menot, jotka eivät liity osakeyhtiölle siirtyvään toimintaan verotetaan edeltävän toimintamuodon mukaisesti riippumatta maksupäivästä. (Verohallinto 2022 d; Tuloverolaki 1992/1535.)

Laki elinkeinotulon verottamisesta (EVL) säättää maataloutta lukuun ottamatta osakeyhtiön harjoittaman toiminnan verotuksesta. Lähtökohtaisesti osakeyhtiöllä ei voi olla tuloverolain mukaan verotettavaa henkilökohtaista tulolähdettä. Tämä tarkoittaa, että toiminta, joka aiemmassa yritysmuodossa muodosti henkilökohtaisen tulolähteen, kuuluu osakeyhtiössä elinkeinotoiminnan tulolähteeseen. Henkilökohtaiseen tulolähteeseen kuuluneet varat ja velat luokitellaan osakeyhtiössä ”muun omaisuuden” tulolähteeseen. (Verohallinto 2022 d.)

5.3 Menojen ja poistojen vähennykset ja varaukset

Siirtyvän toiminnan verotuksessa toimintamuodon muutoksessa vähentämättömät menot vähennetään samalla tavalla kuin ne olisi vähennetty ilman toimintamuodon muutosta. Tämä tarkoittaa, että ne menot, jotka olisivat olleet vähennyskelpoisia edeltävän yritysmuodon verotuksessa, säilyvät vähennyskelpoisina myös osakeyhtiön verotuksessa. Toimintamuodon muutoksessa perustetun osakeyhtiön verotuksessa poistamattomat hankintamenot määräytyvät edeltävän yritysmuodon verotuksessa käytettyjen poistamattomien hankintamenojen perusteella. Tämä tarkoittaa, että esimerkiksi hyllypoisto, eli kirjanpidossa tehty poisto, joka ei ole vähennetty verotuksessa, voi vastaavasti olla vähennyskelpoinen osakeyhtiön verotuksessa. (Verohallinto 2022 d.)

TVL 24 §:n 2 momentin mukaan, kun yritys muuttaa toimintamuotoaan osakeyhtiöksi, osakeyhtiö saa kyseisenä verovuonna vähentää käyttöomaisuuden hankintamenosta ja pitkävaikutteisista menoista poistoja. Nämä poistot voivat olla enintään saman verovuoden enimmäispoistojen määrä, vähennettynä sille siirtyvän yrityksen verotuksessa samana verovuonna hyväksytyjen poistojen määrillä. Tärkeää on, että edeltävän yrityksen ja osakeyhtiön verovuodet päättyvät saman kalenterivuoden aikana, jolloin poistojen enimmäismäärä määritellään ottaen huomioon sekä edeltävän yrityksen että osakeyhtiön poistot erikseen kunkin poistoprosentin mukaan. Näin estetään poistojen kaksinkertainen tekeminen samana verovuonna sekä edeltävässä yritysmuodossa että osakeyhtiössä. (Verohallinto 2022 d.)

Yrityksen tulosta on mahdollisesti ennen toimintamuodon muutosta vähennetty erilaisilla vapaaehtoisilla varauksilla. Ennen osakeyhtiöksi muuttamista yksityinen liikkeen- ja ammatinharjoittaja, yhtymä tai kuolinpesä on voinut vähentää verotettavasta tulostaan toimintavarauksen, joka on määritelty EVL 46 a §:ssä. Toimintavarauksen tuloutumisesta toimintamuodon muutoksen seurauksena säädetään EVL 46 a §:n 3 momentissa. Tämän säännöksen perusteella toimintavarauksen lasketaan veronalaiseksi tuloksi siinä verovuodessa, jona toimintamuodon muutos on tapahtunut. Toimintavarauksen tulee purkaa yritystoiminnan päättyessä. Purkaminen eli tulouttaminen tapahtuu toimintamuodon muutosta edeltäneessä yritysmuodossa TVL 24 §:n 2 momentin mukaisesti. (Verohallinto 2022 d.)

5.4 Nettovarallisuuden laskenta

Arvostamislaki (11§) määrittelee toimintamuodon muutoksessa perustetun osakeyhtiön nettovarallisuuden laskemisen. Nettovarallisuus lasketaan aikaisemmassa toiminnassa laaditun, edellistä verovuotta edeltävän viimeisen tilinpäätöksen perusteella. Nettovarallisuutta laskettaessa toimintamuodon muutoksessa otetaan huomioon vain osakeyhtiölle siirtyneet varat ja velat. Varoista vähennetään esimerkiksi muutostilikaudella tehdyt yksityisnostot, jotka ylittävät muutostilikauden voiton. On kuitenkin huomattava, että samana kalenterivuonna päättyneet verovuodet vaikuttavat nettovarallisuuden laskemiseen siten, että edeltävän yritysmuodon viimeistä tasetta ei käytetä pääomatulo-osuuden laskemisessa. Tästä poiketaan, jos toimintamuutos tapahtuu edeltävän yrityksen ensimmäisen tilikauden aikana, jolloin pääomatulo-osuus lasketaan saman verovuoden lopun nettovarallisuuden perusteella. (Verohallinto 2022 d.)

Tilanteessa, jossa verovuodet päättyvät eri kalenterivuosina, edeltävän yrityksen viimeiselle tilikaudelle määritetään nettovarallisuus. Tätä määritettyä nettovarallisuutta käytetään perusteena, jos lasketaan osakeyhtiöstä maksetun osingon pääomatulo-osuutta mahdollisesti samana kalenterivuonna päättyneeltä ensimmäiseltä tilikaudelta. Vertailuarvo ja matemaattinen arvo lasketaan kuitenkin osakeyhtiölle kuuluvien laskentaperiaatteiden mukaisesti. Yhtiömuodon muutoksen yhteydessä tietyt omaisuuserät, kuten korkotulon lähdeverosta annetussa laissa tarkoitettut joukkovelkakirjat tai talletukset, otetaan huomioon osakeyhtiön nettovarallisuutta laskettaessa, vaikka ne eivät olisikaan mukana edeltävän yrityksen taseessa. (Verohallinto 2022 d.)

5.5 Tappiot

Kun yrityksen toimintamuoto muuttuu ja perustetaan uusi osakeyhtiö, edeltäneelle yritysmuodolle vahvistetut tulolähteen tappiot ja luovutustappiot siirtyvät yleensä uudelle osakeyhtiölle, jolloin osakeyhtiö voi hyödyntää näitä aiemmin syntyneitä tappioita verotuksessaan. Kuitenkin toimintamuodon muutoksen yhteydessä tapahtuneet omistajanvaihdokset voivat johtaa tulolähteen tappioiden vähennyskelpottomuuteen. Tämä tarkoittaa, että jos yrityksen omistajuus muuttuu merkittävästi samanaikaisesti toimintamuodon muutoksen kanssa, aiemmin vahvistetut tappiot eivät välttämättä ole enää vähennyskelpoisia uudessa osakeyhtiössä. (Verohallinto 2022 d.)

Osakeyhtiöllä ei yleensä voi olla henkilökohtaista tulolähdettä, joten edeltävän yritysmuodon verotuksessa vahvistetut henkilökohtaisen tulolähteen tappiot ja luovutustappiot vähennetään osakeyhtiön verotuksessa elinkeinotoiminnan tulolähteestä. Tämä koskee tappioita, jotka ovat syntyneet vuonna 2019 tai sitä aiemmin. Jos yritystä verotetaan samalta vuodelta kahdessa eri yritysmuodossa, aikaisempina vuosina vahvistetut tappiot voidaan käyttää molemmissa yritysmuodoissa samana verovuonna, ellei henkilökohtaisen tulolähteen tappioiden vähentäminen esty syystä, että tappiot ovat syntyneet vuonna 2020 tai sen jälkeen. Jos molemmissa yritysmuodoissa tappioiden käyttäminen on mahdollista samana verovuonna, tappio vähennetään ensin edeltävässä yritysmuodossa ja sitten mahdollinen jäljellä oleva tappio vähennetään osakeyhtiön tuloksesta. Tappiota käytetään yhtenä verovuotena tappioiden vähentämisessä. (Verohallinto 2022 d.)

5.6 Peitelty osinko ja negatiivinen omapääoma

Osakeyhtiötä edeltävän yrityksen voittovaroja, eli aiempien tilikausien voittoja ja muutostilikauden aikana ennen yhtiömuodon muutosta syntyneitä voittoja, voidaan nostaa verovapaina yksityisottoina ennen toimintamuodon muutosta. Osakeyhtiön kaupparekisterimerkintäpäivään mennessä nostamattomat voittovarajat ja pääomapanokset on selvitettävä välitilinpäätöksellä, joka on laadittu tavanomaisten tilinpäätösperiaatteiden mukaisesti. (Verohallinto 2022 d.)

On kuitenkin otettava huomioon peiteltyä osinkoa koskevat säännökset, silloin kun kyse on ennen toimintamuodon muutosta tehdyistä yksityisottoista. Yksityisottoja ei katsota peiteltyksi osingoksi siltä osin, kun edeltävän yrityksen oma pääoma on riittänyt yksityisottoihin. Peitellyn osingon käsite perustuu verolainsäädännön tarkoitukseen estää veronkiertoa ja varmistaa oikeudenmukainen verotus. Peitelty osinko tarkoittaa tilannetta, jossa yritys jakaa varoja omistajilleen muuna tulona tai etuutena ja jotka verottaja voi tulkita osinkona. Verottaja voi katsoa, että tietyt varojen nostot tai maksut, jotka eivät ole virallisesti osinkoja, täyttävät peitellyn osingon kriteerit ja verottaa ne osinkoina. Varoja jaetaan muuna tulona tai etuutena usein verotuksellisista syistä, jotta yritys voi välttää tai minimoida osinkoveron maksamisen. (Verohallinto 2023 d.)

Yritysmuodon muutoksessa negatiivinen oma pääoma tai yksityisotot voivat aiheuttaa verotuksellisia seurauksia. Jos yrityksellä ei ole riittävästi likvidejä varoja, nostettavissa olevat voitot voidaan ottaa vastaan muuna omaisuutena kuin rahana. Nostamattomia voittovaroja voi verovapaasti nostaa vain kaupparekisterimerkintäpäivään saakka. Negatiivisen oman pääoman syntymisen takia osakkaan nostamat yksityisotot voidaan katsoa peiteltyksi osingoksi, jos negatiivinen oma pääoma on kasvatettu keinotekoisesti yritysmuodon muutoksen lähestyessä. Tällöin voi olla kyse poikkeuksellisen

suuresta yksityisotosta ennen muutosta tai erityisestä rahoitustavasta. Kuitenkaan tavanomaisia yksityisottoja ei yleensä katsota peiteltyksi osingoksi. Negatiivista omaa pääomaa ei katsota tuloverolain 53§:n mukaisena osakaslainana, koska osakeyhtiö ei tosiasiallisesti ole antanut rahalainaa. Negatiivinen oma pääoma on syntynyt edellisessä yrityksessä eikä osakeyhtiön toiminta-aikana tai muutoksen yhteydessä. Yksityisen elinkeinonharjoittajan negatiivista omaa pääomaa ei voida käsitellä yhtiön lainasaamisena osakkaalta, koska yksityinen elinkeinonharjoittaja ei voi tehdä itsensä kanssa sitoumuksia. (Verohallinto 2022 d.)

5.7 Mahdolliset veroseuraamukset

Jos toimintamuodon muutos ei täytä 24 §:n soveltamisen edellytyksiä, sitä pidetään verotuksessa purkautuneena ja liikkeen-, ammatinharjoittajan tai maatalouden harjoittajan katsotaan lopettaneen toimintansa. Tässä tapauksessa omaisuuden siirto perustettavalle osakeyhtiölle verotetaan apportina. Purkautuneeksi tai lopettaneeksi katsottu yritys ja perustettu uusi yritys ovat erillisiä verovelvollisia. Jos toimintamuodon muutoksessa syntyy veronalaista ansiotuloa, TVL:n (tuloverolaki) 128 §:ssä tarkoitettua tulontasausta voidaan soveltaa, jos sen edellytykset täyttyvät. (Verohallinto 2022 d.)

Osakeyhtiön kaupparekisteriin merkitsemisen edellytyksenä on, että yhtiöllä on riittävästi varoja kattamaan mahdollinen osakepääoma ja velat (AKYL 8 luku). Tämä tarkoittaa, että jos yhtiön oma pääoma on negatiivinen, sitä ei yleensä voi muuttaa osakeyhtiöksi. Kuitenkin, jos yhtiön varojen käyvät arvot ovat tasearvoja korkeammat, varat voivat riittää mahdollisen osakepääoman ja velkojen katteeksi, kun käyvät arvot otetaan huomioon. Tässä tapauksessa yhtiö voi muuttua osakeyhtiöksi, vaikka sen taseen vapaa oma pääoma olisi negatiivinen. On kuitenkin huomioitava, että negatiivisesta omasta pääomasta voi aiheutua tässä ohjeessa kuvattuja veroseuraamuksia, vaikka varat olisivat riittäneet osakeyhtiön perustamiseen osakeyhtiölain näkökulmasta. (Verohallinto 2022 d.)

6 YRITYKSEN VEROTUSLASKELMAT

Tässä luvussa käsitellään toimeksiantajan yrityksen verotuslaskelmia, jotka kattavat vuodet 2021–2022. Toimeksiantaja on sivutoiminen yrittäjä, mikä tarkoittaa, että laskelmissa on otettu huomioon myös hänen palkkatyöstään saadut tulot. Laskelmissa tarkastellaan nykyisen yksityisen elinkeinonharjoittajan verotusta sekä mahdollisen osakeyhtiön verotusta samoilla vuosien 2021–2022 arvoilla. Laskelmissa käytetään vuoden 2022 lisäksi vuoden 2021 lukuja vertailuarvona, sillä vuosien tulokset ovat erilaiset. Osakeyhtiön verolaskelmissa hyödynnetään vuoden 2022 arvoja.

6.1 Elinkeinonharjoittajan verolaskelma

Kuten teoriaosuudessa on kerrottu, yksityisen elinkeinonharjoittajan yritystulo jaetaan pääoma- ja ansiotuloksi, josta pääomatuloksi voidaan laskea nettovarallisuudelle laskettava joko 20 prosentin, 10 prosentin tai 0 prosentin tuotto. Taulukossa 1 on tuloslaskelman pohjalta laskettu yrityksen verotettava tulos vuosille 2021 ja 2022. Vuonna 2021 yrityksen tulos oli 13 048,10 euroa, josta 5 prosentin yrittäjävähennys 652,41 euroa on verotonta tuloa ja loput 12 395,70 euroa verotettavaa tuloa. Vuonna 2022 yrityksen tulos oli 7 937,41 euroa, josta 5 prosentin yrittäjävähennys 396,87 euroa on verotonta tuloa ja loput 7 540,54 euroa verotettavaa tuloa. Taulukossa 2 on yksinkertaistettuna yrityksen vuoden 2021 tase. Siitä on nähtävissä, että yrityksen oma pääoma on negatiivinen johtuen yksityisnostojen suuruudesta. Taulukossa 3 on laskettu yrityksen 2021 taseen mukaan vuoden 2021 nettovarallisuus. Se on negatiivinen, joten yritystulo on verotettu vuonna 2022 kokonaan ansiotulona. Yksityisen elinkeinonharjoittajan nettovarallisuutta laskettaessa ei normaalitilanteessa oteta huomioon pankkitilin varoja (taulukossa pankkisaamiset), joten yksityisen elinkeinonharjoittajan nettovarallisuus on oikeasti – 7 466,87 euroa. Taulukossa 3 pankkitilin varat on kuitenkin otettu huomioon, koska niiden vaikutus nettovarallisuuteen ei ole merkittävä ja koska tätä nettovarallisuutta on käytetty mukana osakeyhtiön laskelmissa, missä pankkitilin varat ovat mukana nettovarallisuuden laskemisessa.

TAULUKKO 1 Verotettava tulo vuosina 2021 ja 2022

	2021	2022
Liikevaihto	46 043,90	38 992,26
Muuttuvat kulut	254,29	644,82
Bruttotulos	45 789,61	38 347,44
Kiinteät kulut	31 171,56	28 740,79
Liikevoitto	14 618,05	9 606,65
Korko- ja rahoituskulut	1 569,95	1 669,24
Tulos ennen veroja	13 048,10	7 937,41
Yrittäjävähennys 5 %	652,41	396,87
Verotettava tulos	12 395,70	7 540,54

TAULUKKO 2 Yrityksen vuoden 2021 yksinkertaistettu tase

	VASTAAVAT	VASTATTAVAA
Pysyvät vastaavat		Oma pääoma
- Koneet ja kalusto	20 467,79	-2 768,66 - Edellisen tilikauden voitto/tappio
Vaihtuvat vastaavat		10 227,14 - Yksityissijoitukset
- Myyntisaamiset	1 946,00	-22 802,37 - Yksityisnostot
- Siirtosaamiset	323,4	10 257,92 - Tilikauden voitto/tappio
- Pankkisaamiset	111,50	Vieras pääoma
		18 247,08 - Ostovelat
		7 924,19 - Lainan lyhennys
		1 618,91 - Verovelka
		123,72 - Korkomenot
		20,76 - Muut menojäät
	22 848,69	22 848,69

TAULUKKO 3 Yrityksen vuoden 2021 nettovarallisuus

Käyttöomaisuus	20 467,79
Rahoitusomaisuus	2 380,90
<u>Varat yhteensä</u>	<u>22 848,69</u>
Vieras pääoma	27 934,66
Nettovarallisuus	-5 085,97

Taulukossa 4 on laskettu yrittäjän verolaskelmat seuraavien tietojen mukaisesti. Yrittäjä toimii sivutoimisena yrittäjänä, jolloin hän saa ansiotuloa myös muista palkkatöistä. Työssä on käytetty arviona keskimääräistä palkkaa alalta, jolla toimeksiantaja työskentelee. Yrittäjän ja yrityksen kotikunta on Enontekiö ja vuosina 2021 ja 2022 Enontekiön kunnan kunnallisveroprosentti oli 21,25 prosenttia.

Sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksu peritään kaikilta vakuutetuilta riippumatta iästä. Pääsääntöisesti sairaanhoitomaksu määräytyy vakuutetun verotettavan tulon perusteella, johon sisältyvät kaikki verotettavat tulot, kuten palkka, eläke, etuudet ja muut ansiotulot. Eläke- ja etuustuloista sairaanhoitomaksu määrätään korotettuna. Sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksuprosentti oli vuonna 2021 0,68 prosenttia ja vuonna 2022 0,53 prosenttia. (Verohallinto 2022 e.) Taulukossa 4 on laskettu yrittäjän sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksut ja ne olivat vuonna 2021 450,13 euroa ja vuonna 2022 325,10 euroa.

Vuonna 2021 sairausvakuutuksen päivärahamaksuprosentti oli 16–67-vuotialta 1,36 prosenttia, kun yrityksen tuottama palkka- tai yritystulos oli vähintään 14 766 euroa ja päivärahamaksun korotusprosentti oli 0,19 prosenttia. Vastaavasti vuonna 2022 sairausvakuutuksen päivärahamaksuprosentti oli 1,18 prosenttia, kun yrityksen tuottama palkka- tai yritystulos oli vähintään 15 128 euroa ja päivärahamaksun korotusprosentti oli 0,14 prosenttia. (Verohallinto 2022 e.) Kuten taulukossa 4 on laskettu, yrittäjän sairausvakuutuksen päivärahamaksu oli vuonna 2021 900,26 euroa ja vuonna 2022

723,82 euroa. YEL-yrittäjän päivärahamaksun korotus oli vuonna 125,77 euroa ja vuonna 2022 85,88 euroa.

Palkkatyöstä verotetaan työntekijän eläkevakuutusmaksu, joka oli molempina vuosina 7,15 prosenttia sekä työttömyysvakuutusmaksu, joka oli molempina vuosina 1,50 prosenttia (Verohallinto 2022 b; Verohallinto 2021 c). Tuloista maksetaan yleisradioveroa 163 euroa, koska laskentakaavalla [(verotettavat tulot – 14 000 euroa) *2,5 prosenttia] laskettuna veron määrä on suurempi kuin tarvittava suorituspääosa 163 euroa. Verotettava tulo oli vuonna 2021 66 195,70 euroa, jolloin siitä on maksettu vuoden 2021 valtion tuloveroasteikon mukaan veroa asteikon alarajan kohdalla 3671,00 euroa ja ylimenevästä osasta (66 195,70 - 45 900,00=) 20 295,70 eurosta on maksettu veroa 21,25 prosenttia eli 4 312,84 euroa (Laki vuoden 2021 tuloveroasteikosta 1204/2020). Yhteensä yrittäjä on maksanut vuonna 2021 veroja 28 343,28 euroa, mikä on 42,82 prosenttia hänen verotettavasta tulostaan. Vuonna 2022 yrittäjän verotettava tulo oli 61 340,54 euroa, josta on maksettu vuoden 2022 valtion tuloveroasteikon (taulukko 5) mukaan veroa asteikon alarajan kohdalla 3 786,50 euroa ja ylimenevästä osasta (61 340,54 - 47 300,00=) 14 040,54 eurosta on maksettu veroa 21,25 prosenttia eli 2 983,61 euroa. Vuonna 2022 yrittäjä maksoi veroja yhteensä 25 756,48 euroa, mikä on 41,99 prosenttia hänen verotettavasta tulostaan. Yrittäjä on siis molempina vuosina maksanut tuloistaan yli 40 prosenttia veroja.

TAULUKKO 4 Yrittäjän verolaskelma vuosilta 2021 ja 2022

	2021	2022
Yrityksen verotettava tulos	12 395,70	7 540,54
Muu ansiotulo	53 800,00	53 800,00
Verotettava tulo yhteensä	66 195,70	61 340,54
Kunnallisvero 21,25 %	14 066,59	13 034,86
Sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksu	450,13	325,10
Sairasvakuutuksen päivärahamaksu	900,26	723,82
YEL-yrittäjän päivärahamaksun korotus	125,77	85,88
Tyel 7,15 %	3846,70	3846,70
Työttömyysvakuutusmaksu 1,50 %	807	807
Yleisradiovero 2,5 % (0–163 euroa)	163	163
Valtion tulovero		
- Vero alarajan kohdalla	3 671,00	3 786,50
- Vero ylimenevästä osasta	4 312,84	2 983,61
Verojen yhteissumma	28 343,28	25 756,48
Verojen osuus tuloista	42,82 %	41,99 %

TAULUKKO 5 Valtion tuloveroasteikko 2022 (Laki vuoden 2022 tuloveroasteikosta 1131/2021)

Verotettava ansiotulo	Vero alarajan kohdalla	Vero alarajan ylittävästä tulon osasta
19 200 €	8,00 €	6,00 %
28 700 €	578,00 €	17,25 %
47 300 €	3 786,50 €	21,25 %
82 900 €	11 351,50 €	31,25 %

6.2 Osakeyhtiön verotuslaskelmat 2022

Osakeyhtiön verolaskelmat on tehty yksityisen elinkeinonharjoittajan vuoden 2022 tuloslaskelman ja taseen tietoja käyttäen. Yksityiset nostot ja sijoitukset on jätetty laskelmissa huomioimatta, koska sijoitukset ovat lähes samansuuruisia kuin yrityksestä nostetut yksityisnostot. Osakeyhtiön maksama palkka poikkeaa myös käsittelytavaltaan yksityisnostoista, joten on tarkoituksenmukaista jättää yksityisnostot huomioimatta ja laskea osakeyhtiölle kohtuullinen omistajalle maksettava palkka. Koska yrityksen vuoden 2021 nettovarallisuus on negatiivinen, vuonna 2022 ei laskelmissa makseta osinkoa.

Taulukossa 6 on osakeyhtiölle muokattu tuloslaskelma, jossa on käytetty kolmea eri palkanmaksuvaihtoehtoa esimerkkeinä. Ensimmäisenä vaihtoehtona on se, että vuonna 2022 rahat pidettäisiin yrityksessä, mikä parantaisi yrityksen varallisuutta ja nettovarallisuutta, mikä puolestaan mahdollistaisi seuraavina vuosina yritykselle esimerkiksi osinkojen jaon. Osingon verotus riippuu yrityksen nettovarallisuudesta ja siihen perustuvasta matemaattisesta arvosta, joiden perusteella muodostuu osingon verotus. Osinko on osittain pääoma- ja osittain ansiotuloa. Toimeksiantajan tilanteessa nettovarallisuus on negatiivinen, joten arviota osingon verotuksesta ei voida laskea. Tällöin yrityksen tulos olisi 6 349,93 euroa ja nettotulosprosentti, eli tulos jaettuna liikevaihdolla, olisi 16 prosenttia. Nettovarallisuusprosentin mukaan liikevaihdosta yritykselle jää 16 prosenttia. Tässä vaihtoehdossa yritys maksaisi tuloveroa 1 587,48 euroa, mikä olisi suurin mahdollinen määrä vuodelle 2022. Kolmannessa vaihtoehdossa yritys maksaisi omistajalle palkkaa 3 000 euroa, jolloin yrityksen tulos olisi 3 949,93 euroa, ja tuloveroa tulisi maksettavaksi 987,48 euroa. Viimeisessä vaihtoehdossa on laskettu tilanne, jossa yritys maksaisi palkkaa 1 500 euroa, jolloin tulos olisi 5 149,93 euroa. Yrityksen YEL-maksu perustuu laskelmissa elinkeinonharjoittajan tuloslaskelmasta otettuun arvoon.

TAULUKKO 6 Osakeyhtiön tuloslaskelma 2022

	Ei palkan maksua	Palkkaa 7 937,41 €	Palkkaa 3 000 €	Palkkaa 1 500 €
Liikevaihto	38 992,26	38 992,26	38 992,26	38 992,26
Muuttuvat kulut	644,82	644,82	644,82	644,82
Bruttotulos	38 347,44	38 347,44	38 347,44	38 347,44
Kiinteät kulut				
- Palkat		7 937,41	3 000,00	1 500,00
- YEL-maksu	2 079,88	2 079,88	2 079,88	2 079,88
- Vakuutusmaksut	215,89	215,89	215,89	215,89
- Poistot	5 998,00	5 998,00	5 998,00	5 998,00
- Muut kulut	20 447,02	20 447,02	20 447,02	20 447,02
Liikevoitto	9 606,65	1 669,24	6 606,65	8 106,65
Korko- ja rahoituskulut	1 669,24	1 669,24	1 669,24	1 669,24
Tulos ennen veroja	7 937,41	0,00	4 937,41	6 437,41
Tulovero 20 %	1 587,48	0,00	987,48	1 287,48
TULOS	6 349,93	0,00	3 949,93	5 149,93
Nettotulosprosentti	16 %	0 %	10 %	13 %

Osakeyhtiöstä yrittäjälle maksettu palkka verotetaan yrittäjän ansiotulona, joten palkan suuruus vaikuttaa suoraan yrittäjän verotuksen suuruuteen. Taulukossa 7 on laskettuna eri palkanmaksuvaihtoehtojen vaikutus yrittäjän verotukseen. Jos osakeyhtiö ei maksa yrittäjälle palkkaa, maksaa yrittäjä veroja vain muista ansiotuloistaan ja verojen summa olisi 21 613,59 euroa. Sen sijaan jos palkkaa maksetaan 7 937,41 euroa, kasvaisi verojen määrä 25 702,59 euroon. Lisäksi yrittäjä maksaisi veroja 4 089 euroa enemmän verrattuna siihen, että yrittäjä ei nostaisi palkkaa ollenkaan. Jos yrittäjä nostaisi palkkaa 3 000 euroa, maksaisi hän veroja yhteensä 23 159,05 euroa. Jos yrittäjä nostaisi palkkaa 1 500 euroa, olisi verojen yhteismäärä 22 386,32 euroa.

TAULUKKO 7 Yrittäjän verotuslaskelmat osakeyhtiössä 2022 eri palkanmaksuvaihtoehtoilla

Palkka osakeyhtiöstä	0	7 937,41	3 000,00	1 500,00	5 190,12
Muu ansiotulo	53 800,00	53 800,00	53 800,00	53 800,00	53 800,00
Verotettava tulo yhteensä	53 800,00	61 737,41	56 800,00	55 300,00	58 990,12
Kunnallisvero 21,25 %	11 432,50	13 119,20	12 070,00	11 751,25	12 535,40
Sairausvakuutuksen sh-maksu 0,54 %	61,74	70,84	65,18	63,46	67,69
Sairausvakuutuksen pr-maksu 1,18 %	134,90	154,81	142,43	138,66	147,92
Tyel 7,15 %	3 846,70	3 846,70	3 846,70	3 846,70	3 846,70
Työttömyysvakuutusmaksu 1,50 %	807,00	926,06	852,00	829,50	884,85
Yleisradiovero 2,5 % (0–163 euroa)	163,00	163,00	163,00	163,00	163,00
Valtion tulovero					
- Vero alarajan kohdalla	3 786,50	3 786,50	3 786,50	3 786,50	3 786,50
- Vero ylimenevästä osasta	1 381,25	3 067,95	2 018,75	1 700,00	2 484,15
Verojen yhteissumma	21 613,59	25 135,06	22 944,55	22 279,07	23 916,21
Verojen osuus tuloista	40,17 %	40,71 %	40,40 %	40,29 %	40,54 %

7 YRITYSMUOTOJEN VERTAILU KOHDEYRITYKSESSÄ

Tässä luvussa vertaillaan yksityisen elinkeinonharjoittajan ja osakeyhtiön yhtiömuodon vaikutuksia toimeksiantajan yritykseen. Pääpaino vertailussa on verotuksessa. Verotuksen vertailussa käytetään hyväksi luvussa 6 tehtyjä laskelmia ja niiden vaikutuksia toimeksiantajan yritykseen. Luvussa käsitellään myös lyhyesti yritysmuotojen välisiä eroja vastuussa ja kirjanpidossa.

7.1 Verotuksen vertailu

Suurin ero yksityisen elinkeinonharjoittajan ja osakeyhtiön verotuksessa on se, että yksityisen elinkeinonharjoittajan yrityksen tulo verotetaan yrittäjän henkilökohtaisena tulona ja osakeyhtiön tulo verotetaan osakeyhtiön tulona. Siitä syystä on tarpeen vertailla sekä yritykseen että yrittäjään kohdistuvaa verotusta. Osakeyhtiötä verotetaan tuloveroprosentilla, joka on 20 prosenttia. Yksityisen elinkeinonharjoittajan yrityksen verotus koostuu mm. kunnallisverosta, sairastakuutuksen sairaanhoidomaksusta ja -päivärahamaksusta sekä valtion tuloverosta. Toimeksiantajan kohdalla yrityksen tulo on verotettu kokonaan ansiotulona.

Osakeyhtiölle laskettu vuoden 2022 veron määrä riippuu yrityksen palkanmaksuvaihtoehdoista. Tilanteessa, jossa yritys ei maksaisi palkkaa ollenkaan, maksaisi yritys tuloveroa 1 587,48 euroa, kuten taulukossa 6 on esitetty. Jos taas yritys maksaisi palkkaa 1 500 euroa, olisi tulovero 1 287,48 euroa. Toimeksiantajan tilanteessa ei ole järkevää vertailla suoraan sivutoimisen elinkeinonharjoittajan ja osakeyhtiön verotusta, koska elinkeinonharjoittajan yrityksen tulos verotetaan yrittäjän muiden tulojen kanssa hänen henkilökohtaisena tulonaan. Tämän vuoksi olen verrannut taulukossa 8 yrittäjälle vuodelle 2022 kohdistuvaa verotusta eri yhtiömuodoissa.

Taulukko 8 on yhteenveto kuudennen luvun verotuksen arviointiin tehdyistä laskelmista taulukkoista 4 ja 7. Kuten taulukosta 8 on nähtävillä, yrittäjälle kohdistuva verotus pienenee vain muutamien prosenttiyksiköiden verran verrattuna taulukossa oleviin osakeyhtiön laskelmiin. Euromääräisesti suurin vaikutus verotukseen on, jos osakeyhtiöstä ei makseta palkkaa ollenkaan. Tällöin verojen määrä vähenee 4 142,89 euroa ja yrittäjä maksaisi veroja vain muusta työstä saamastaan ansiotulosta. Tämä kuitenkin tarkoittaisi myös sitä, että yrittäjän tulot pienenisivät huomattavasti erityisesti verrattaessa niitä elinkeinotoiminnasta tehtyihin yksityisnostoihin. Yksityisnostojen osalta tulee muistaa, että yrittäjä on käyttänyt kyseisiä varoja myös yrityksen kulujen maksamiseen ja siten ne eivät ole suoraan verrannollisia osakeyhtiöstä nostettuun palkkaan. Tilanteessa, jossa yrittäjä nostaisi palkkaa osakeyhtiöstä 3 000 euroa, maksaisi yrittäjä veroja vain 2 811,93 euroa vähemmän kuin elinkeinotoiminnan harjoittajana vuonna 2022. Myös tässä tilanteessa yrittäjän tulot pienenisivät.

Taulukon 8 lisäksi vertailulaskelmissa tulee huomioida taulukossa 6 esitetyt osakeyhtiölle kohdistuvat verot yrittäjän kokonaisverotuksen lisäksi. Esimerkiksi tilanteessa, jossa yrittäjä maksaisi itselleen palkkaa osakeyhtiöstä 3 000 euroa, maksaisi osakeyhtiö tuloveroa 987,48 euroa. Palkanmaksun määrää kannattaa siis pohtia myös yritykseen kohdistuvan verotuksen kannalta. Jos yrityksen tulos pienenee, myös verojen määrä pienenee. Taulukossa 6 olevasta laskelmasta ilmenee, että jos yritys maksaisi palkkaa siten, että sen tulos olisi nolla, olisi yrityksen tuloveron määrä sinä vuonna nolla. Tämä kuitenkin tarkoittaisi sitä, että yrityksen varallisuus ei kasvaisi, mikä ei ole toivottavaa.

Kiinteiden kulujen, kuten palkanmaksun määrän pienentäminen, vaikuttaa suoraan yrityksen varallisuuteen, kuten mm. nettovarallisuuteen. Nettovarallisuuden määrä taas vaikuttaa suoraan osinkojen jakamiseen ja niiden verotukseen. Mitä suurempi nettovarallisuus on, sitä suuremman osuuden osinkojenjaossa saa verottomana pääomatulona. Osinkojen jakoa mietittäessä olisi hyvä laskea, mikä olisi verotuksellisesti edullisinta sekä palkan että osingon maksun osalta niin yrityksen kuin yrittäjänkin verotuksen kannalta. On myös hyvä huomioida, että vaikka palkanmaksu pienentää tulosta, osinkojen maksu ei vaikuta tulokseen, vaan pienentää taseen vastattavaa puolelta yrityksen omaa pääomaa.

TAULUKKO 8 Yrittäjän 2022 verotuksen vertailu yhtiömuodoissa

	Yksityinen elinkeinon- harjoittaja	Osakeyhtiö Palkkaa maksettu		
		0 €	1 500 €	3 000 €
Yrityksen verotettava tulos	7 540,54			
Muu ansiotulo	53 800,00	53 800,00	53 800,00	53 800,00
Palkka osakeyhtiöstä	-	0,00	1 500,00	3 000,00
Verotettava tulo yhteensä	61 340,54	53 800,00	55 300,00	56 800,00
Kunnallisvero 21,25 %	13 034,86	11 432,50	11 751,25	12 070,00
Sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksu	325,10	61,74	63,46	65,18
Sairausvakuutuksen päivärahamaksu	723,82	134,90	138,66	142,43
YEL-yrittäjän päivärahamaksun korotus	85,88	-	-	-
Tyel 7,15 %	3 846,70	3 846,70	3 846,70	3 846,70
Työttömyysvakuutusmaksu 1,50 %	807,00	807,00	829,50	852,00
Yleisradiovero 2,5 % (0–163 euroa)	163,00	163,00	163,00	163,00
Valtion tulovero				
- Vero alarajan kohdalla	3 786,50	3 786,50	3 786,50	3 786,50
- Vero ylimenevästä osasta	2 983,61	1 381,25	1 700,00	2 018,75
Verojen yhteissumma	25 756,48	21 613,59	22 279,07	22 944,55
Verojen osuus tuloista	41,99 %	40,17 %	40,29 %	40,40 %

7.2 Muiden erojen vertailua

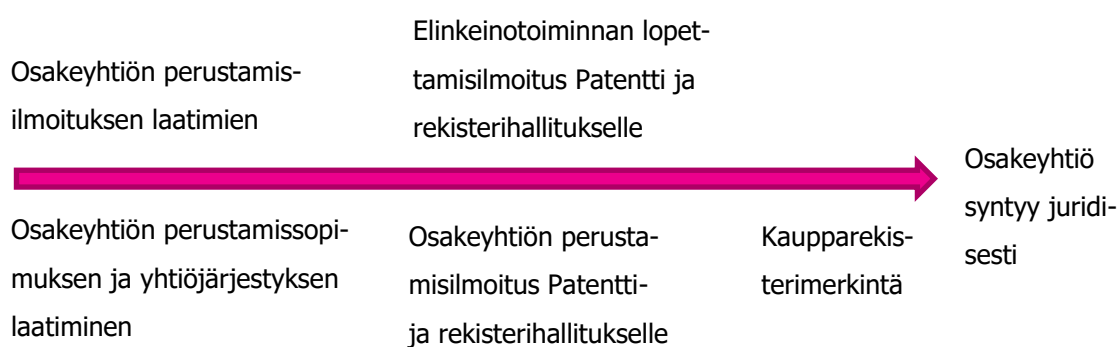
Verotuksen lisäksi yksi merkittävimmistä eroista yksityisen elinkeinonharjoittajan ja osakeyhtiön välillä on vastuu. Tällä hetkellä toimeksiantaja vastaa itse henkilökohtaisella omaisuudellaan yrityksen veloista ja sitoumuksista. Jos kyseessä olisi osakeyhtiö, vastaisi osakeyhtiö itse erillisenä oikeushenkilönä sen veloista, sopimuksista ja sitoumuksista.

Tällä hetkellä toimeksiantaja ei ole velvollinen pitämään kahdenkertaista kirjanpitoa, koska siihen velvoittavat ehdot eivät ole täyttyneet. Osakeyhtiön puolestaan tulee pitää kahdenkertaista kirjanpitoa. Osakeyhtiö on myös velvollinen laatimaan julkaistavan tilinpäätöksen. Osakeyhtiö on myös tilintarkastusvelvollinen vähintään yhden kappaleessa 3.5.1 mainitun ehdon täytyessä, mikä tarkoittaisi sitä, että osakeyhtiölle tulisi hankkia tilintarkastaja. Toimeksiantajan yrityksen tuloslaskelman ja taseen pohjalta tehtyjen päätelmien ja tulevaisuuden arvioiden perusteella ei tilintarkastajaa kuitenkaan tarvitsisi hankkia.

8 YRITYSMUODON MUUTOKSEEN LIITTYVÄT TOIMENPITEET

Toimeksiantajan näkökulmasta osakeyhtiö on verotuksellisesti ja vastuullisesti yksityistä elinkeinonharjoittajaa edullisempi vaihtoehto. Kuitenkin yrittäjän tulot pienenisivät ja verotukselliset hyödyt ovat nyt lasketuilla arvoilla pienet. Yrityksen kasvaessa tulevat osakeyhtiön hyödyt ajankohtaisemmaksi ja huomattavammiksi. Toisaalta yrityksen kasvaessa myös riskit kasvavat, ja tuloksen parantuessa verot kasvavat. Jos yritysmuoto päätetään vaihtaa, tavoitteena on joka tapauksessa yritysmuodon vaihtaminen ilman veroseuraamuksia.

Yritysmuodon vaihtaminen ilman veroseuraamuksia vaatii sekä suunnittelua että aikaa ja on myös suositeltavaa ottaa vaihdoksen toteuttamiseen mukaan ammattilainen. Kuvassa 2 on esitetty yksityisen elinkeinonharjoittajan yhtiömuodon osakeyhtiöksi muuttamisen keskeisimmät vaiheet ja tarvittavat asiakirjat yhtiömuodon vaihdoksessa. Kuva on muodostettu osakeyhtiön perustamista ja yritysmuodonvaihdosta käsittelevien kolmannen ja viidennen luvun teorian mukaisesti. Osakeyhtiön perustamiseksi tulee yrittäjän laatia perustamisilmoitus. Sen jälkeen tulee laatia perustamissopimus, joka sisältää yhtiöjärjestyksen. Yksityisen elinkeinonharjoittajan toiminnan lopettaminen vaatii elinkeinotoiminnan lopettamisilmoituksen tekemisen Patentti- ja rekisterihallitukseen. Samaan aikaan tulee Patentti- ja rekisterihallitukseen jättää osakeyhtiön perustamisilmoitus. Näihin voi pyytää molempien ilmoitusten yhtäaikaista käsittelyä jolloin, siirtyminen yksityisen elinkeinonharjoittajan toiminnasta osakeyhtiöksi menee sujuvammin. Perustamisen yhteydessä voidaan laatia myös osakas-sopimus, mutta tämä ei ole pakollinen. Toimeksiantajan tapauksessa on todennäköisintä, että osakkeenomistajia on vain yksi, jolloin sopimus ei ole tarpeellinen. Myös osakeluettelo tulee tehdä, jos osakkeita ei ole liitetty arvo-osuusjärjestelmään. (Holopainen 2020, 43; Patentti- ja rekisterihallitus 2023.)

KUVA 2 Yksityisen elinkeinonharjoittajan yritysmuodon muutos osakeyhtiöksi

Kuvassa 3 on 5. luvun pohjalta laadittu kooste yritysmuodon vaihdoksessa huomioitavista asioista, kun pyritään tekemään yritysmuodon muutos ilman veroseuraamuksia. Näitä huomioitavia asioita ovat jatkuvuus, identtisyys, varaukset, menot, liiketapahtumien kohdistaminen, tappiot, poistot, peitellyt osinko ja negatiivinen oma pääoma. Kaikki näistä vaikuttavat merkittävästi veroseuraamuksiin.

JATKUVUUS

Liiketoiminnan luonne ja laajuus eivät saa muuttua olennaisesti.

Varat ja velat siirtyvät pääosin samoilla arvoilla.

Omistussuhteiden tulee olla pääosin samanlaiset.

IDENTTISYYS

Toimialan tulee pysyä pääosin samana.

Toimintamuoto ei saa muuttua merkittävästi.

TAPPIOT

Vahvistetut tappiot siirtyvät osakeyhtiölle.

Voi verottaa kahtena eri yritysmuotona samana verovuonna.

Vähentämätön tappio vähennetään osakeyhtiöstä.

VARAUKSET

Toimintavaraus tulee purkaa edeltäneessä yritys muodossa ennen vaihdosta.

POISTOT

Samana verovuonna toimintamuodon vaihtuessa saa osakeyhtiö vähentää sille siirtyneen käyttömaisuuden hankintamenosta ja pitkävaikutteisista menoista enintään verovuoden enimmäispoistojen määrän, josta on vähennetty jo sinä verovuonna hyväksytyt poistot.

MENOT

Vähentämättömät menot vähennetään samalla tavalla kuin edeltävässä yritys muodossa.

PEITELTY OSINKO

Aiemmassa yritys muodossa tehtyjä yksityisnostoja ei katsota peiteltyksi osingoksi silloin kun yrityksen oma pääoma on riittänyt yksityisnostoihin.

Tavanomaisia yksityisostoja ei katsota peiteltyksi osingoksi.

NEGATIIVINEN OMA PÄÄOMA

Osakkaan tekemät yksityisnostot voidaan katsoa peiteltyksi osingoksi, jos negatiivinen oma pääoma on kasvatettu keinotekoisesti ennen yritys muodon muutosta.

LIIKETAPAHTUMIEN KOHDISTAMINEN

Elinkeinotoiminnan verovuosi päättyy heti kun osakeyhtiö on merkitty Kaupparekisteriin.

Yrittäjä saa itse päättää mihin verotukseen ja kirjanpitoon rekisteröintipäivän liiketapahtumat kuuluvat.

KUVA 3 Yritys muodon vaihdoksessa huomioitavia asioita

9 POHDINTA

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli perehtyä yksityisen elinkeinonharjoittajan ja osakeyhtiön verotukseen sekä muihin merkittävimpiin eroihin kyseisten yhtiömuotojen toiminnan välillä. Lisäksi tarkoituksena oli saada pääpiirteittäinen käsitys yritysmuodon vaihtamisesta yksityisestä elinkeinonharjoittajasta osakeyhtiöksi sekä siitä, miten se tehdään ilman veroseuraamuksia. Opinnäytetyö on tehty toimeksiantajalle, mutta työtä voivat hyödyntää muutkin, jotka harkitsevat yritysmuodon muutosta yksityisestä elinkeinonharjoittajasta osakeyhtiöksi. Laskelmat on kuitenkin tehtävä aina yrityskohtaisesti. Päätös yhtiömuodon vaihtamisesta vaatii paljon taustatyötä, kuten etujen ja haittojen kartoittamista sekä mm. verotuksellisten vaikutusten laskemista. Päätöksen tekoon on suositeltavaa ottaa mukaan taloushallinnon alan ammattilainen.

Opinnäytetyön laskelmat ja niiden analysointi osoittavat sen, että yritysmuodon muutokselle ei ole vielä 2021 ja 2022 taseen ja tuloslaskelman arvojen analysoinnin pohjalta tarvetta. Työssä tehtyjen laskelmien pohjalta nähdään, että verohelpotus jäisi melko vähäiseksi yhtiömuodon vaihtamisessa osakeyhtiöksi. Lisäksi yrittäjä menettäisi vaihdoksessa yksityisnostojen vapauden sekä yksinkertaisen kirjanpidon. Vastuun näkökulmasta osakeyhtiöksi vaihto sen sijaan olisi yrittäjälle hyödyllisempää. Yrityksen tuloksen ja liiketoiminnan kasvaessa ja laajentuessa voi yhtiömuodon vaihtaminen tulla ajankohtaiseksi.

Laadullisen tutkimuksen luotettavuuden arvioinnissa käytetään kriteereinä mm. uskottavuutta, siirrettävyyttä sekä puolueettomuutta (Tuomi ja Sarajärvi 2022, 119–122). Tämän tutkimuksen uskottavuus heikkenee aina työn aiheeseen liittyvän verolainsäädännön uudistuessa tai siihen tehtyjen muutosten seurauksena. Tämän tutkimuksen siirrettävyyttä heikentää se, että tutkimus on tapaus-tutkimus ja sitä voidaan parhaiten soveltaa vain samankaltaisiin yrityksiin ja tilanteisiin. Tutkimuksen puolueettomuutta vahvistaa se, että työ pohjautuu lakipykäliin. Työn toimeksiantaja kuuluu lähipiiriini, mikä voisi periaatteessa vaikuttaa työn puolueettomuuteen.

Luotettavuuden arvioinnissa tulee tarkastella myös mm. omaa sitoumusta tutkimukseen, aineiston keruuta sekä tutkimuksen kestoa (Tuomi ja Sarajärvi 2022, 121–122). Tämän työn suunnittelu alkoi jo vuoden 2022 keväällä, jolloin aloin tutustua aiheeseen. Työn kirjoittaminen alkoi vasta vuoden 2023 helmikuussa. Työn tekeminen pitkällä aikavälillä voi vaikuttaa työn luotettavuuteen negatiivisesti, sillä on mahdollista, että joihinkin säädöksiin on voinut tulla muutoksia, joita en ole huomannut.

Työn aihe valikoitui omasta kiinnostuksestani taloushallintoon ja yrittäjyyteen. Olen opiskellut wellness-liiketoiminnan tutkinto-ohjelmassa, jossa taloushallinnon opintoja oli melko suppeasti. Toisaalta olen tehnyt työssäni taloushallinnon tehtäviä. Koin, että tietoni erityisesti yritysverotuksesta olivat pintapuoliset ja halusin syventää osaamistani. Työn aihe rajautui tarkemmin toimeksiantajan toiveiden mukaisesti. Aiheen rajaus osoittautui mielestäni tarkoituksenmukaiseksi ja onnistuneeksi. Haastavaa työn tekemisessä oli kuitenkin pitää työssä käsiteltävät aiheet rajauksen sisäpuolella.

Työssä käsiteltävistä aiheista on paljon aineistoa ja materiaalia saatavilla ja sitä oli helppo löytää. Materiaalia löytyi jopa liiankin paljon aloittelijalle. Aloitin työni perehtymällä yhteen suomenkieliseen

kirjaan, josta sain pohjatietoja aiheeseen ja työhöni. Hyödynsin työssäni kuitenkin eniten Verohallinnon sivuja, jotka olivat mielestäni selkeitä ja löysin sieltä lähes kaiken tiedon, jonka koin tarpeelliseksi. Lähdeaineistossa on käytetty ajantasaista materiaalia verotuksesta, mikä tekee tältä osin tutkimuksesta luotettavan. Toisaalta on myös mahdollista, että olen tulkinnut joitakin vero-ohjeita väärin. Suurimmaksi osaksi lähteiden tulkinta sujui mielestäni kuitenkin kohtuullisen helposti. Yksi vaikeimmista lähdemateriaaleista oli mielestäni Yritysverotus ja tilinpäätössuunnittelu -kirja (Tomperi 2019) puutteellisen terminologian hallintani vuoksi. Lähteiden ajankohtaisuuteen vaikuttaa myös työn aloittamisen ja loppuun saamisen välissä ollut aika. Tutkimus menetelmiin sopivan lähdemateriaalin löytäminen oli haastavinta ja olin aluksi käyttänyt hyväkseni tutkimusmenetelmän luotettavuuden kuvausta, joka sopii paremmin käytettäväksi kysely- ja haastattelututkimuksen pätevyiden ja luotettavuuden kuvaamisessa. Kun selvitin tässä tutkimuksessa käyttämäni laadullisen tapaustutkimuksen tutkimusmenetelmää, jouduin etsimään ja soveltamaan tietoa aihepiiristä, josta en kokenut omaavani juuri mitään pohjatietoja. Työhön sopivien lähteiden löytäminen aiheesta oli myös haastavaa ja käyttämäni lähdemateriaalin sisällön sisäistäminen ja omaan työhön liittäminen oli ehkäpä vaikein asia koko opinnäytetyön tekemisessä.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli syventää omaa taloushallinnon osaamistani yritysverotuksen näkökulmasta ja koen saavuttaneeni tämän tavoitteen. Opin paljon uutta asiaa yksityisestä elinkeinonharjoittajasta ja osakeyhtiöstä yhtiömuotoina sekä niiden verotuksesta. Yhtiömuodon vaihtamiseen liittyvät toimenpiteet ja verotukselliset vaikutukset eivät olleet minulle entuudestaan tuttuja. Tämän opinnäytetyön tekeminen antaa myös hyvät lähtökohdat oman yrityksen perustamiseen ja yritysmuodon valitsemiseen. Opinnäytetyö syvensi ymmärrystäni siitä, miten iso vaikutus yhtiömuodolla on esim. verotukseen ja vastuuseen. Työhöni tekemieni laskelmien avulla opin konkreettisesti, kuinka teoria muuttuu käytännöksi. Työn vaatima taulukkolaskennan käyttö oli tuttua ja helppoa, eikä vaatinut mitään uuden opettelua.

Otsikon muodostaminen työlle oli haastavaa, koska aiheesta oli vaikea saada työn sisältöä kuvaavaa lyhyttä otsikkoa. Opinnäytetyön kielen oikeellisuuden tarkastaminen vei myös yllättävän paljon aikaa, vaikka tiesinkin, että se tulee olemaan minulle haastavaa. Epäilen, että tältä osin työssäni voi edelleen olla puutteita. Näiden haasteiden ja itselleni hieman vieraan aihealueen vuoksi olen todella tyytyväinen, että sain työni lopulta päätökseen. Jatkotutkimukseksi tälle opinnäytetyölle sopisi esimerkiksi työ, jossa tutkitaan osakeyhtiöksi muuttamisen vaikutuksia pidemmällä aikavälillä. Laskelmien pohjana voisi käyttää vanhoja tuloslaskelmia ja taseita sekä yrittäjän kanssa tehtyjä talousarvioita tulevaisuudesta. Toinen mahdollinen jatkotutkimusaihe on yritykselle tehtävä taloudellinen analyysi.

LÄHTEET

Accountor 2023. Toiminimen palkka eli yksityisnosto – mitä se tarkoittaa? Verkkajulkaisu. <https://www.accountor.com/fi/finland/artikla/toiminimen-palkka>. Viitattu 16.6.2023.

Holopainen, Tuulikki 2020. Yrityksen perustamisopas – Käytännön perustamistoimet 2020. E-kirja. Asiatieto T. Holopainen Oy. Viitattu 18.2.2023.

Juhila Kirsi julkaisuaika tuntematon. Laadullisen tutkimuksen ominaispiirteet. Teoksessa Jaana Vuori (toim.) Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto. Verkkajulkaisu. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/mita-on-laadullinen-tutkimus/laadullisen-tutkimuksen-ominaispiirteet/>. Viitattu 4.11.2023.

Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971336>. Viitattu 19.2.2023.

Koppa Jyväskylän yliopisto 2021. Laadullinen tutkimus. Verkkajulkaisu. <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/laadullinen-tutkimus>. Viitattu 4.11.2023.

Laki vuoden 2021 tuloveroasteikosta 1204/2020. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2020/20201204>. Viitattu 17.6.2023.

Laki vuoden 2022 tuloveroasteikosta 1131/2021. <https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2021/20211131>. Viitattu 17.6.2023.

Osakeyhtiölaki. 21.7.2006/624. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060624#O1L2P1>. Viitattu 19.2.2023.

Patentti- ja rekisterihallitus 21.4.2023. Yksityisen elinkeinonharjoittajan toiminnan jatkaminen osakeyhtiönä. Verkkajulkaisu. prh.fi/fi/kaupparekisteri/yeh/muutokset/muutososakeyhtioksi.html. Viitattu 11.5.2023.

Tilintarkastuslaki 18.9.2015/1141. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20151141#L2>. Viitattu 9.5.2023.

Toiminimilaki 2.2.1979/128. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1979/19790128>. Viitattu 18.2.2023.

Tomperi, Soile 2019. Yritysverotus ja tilinpäätössuunnittelu. Sanoma Pro Oy Helsinki.

Tuomi Jouni, Sarajärvi Anneli 2022. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Kustannusosakeyhtiö Tammi Helsinki.

Tuloverolaki 30.12.1992/1535. <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19921535#O3L2P32>. Viitattu 15.3.2023.

Verohallinto 2016. Liikkeen- ja ammatinharjoittajan elinkeinotoiminnan nettovarallisuus tuloverotuksessa. Verkkajulkaisu. https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48564/liikkeen_ja_ammatinharjoittajan_elinkei/. Viitattu 18.2.2023.

Verohallinto 2019. Tulolähdesiirrot, yksityiskäyttönotot ja yksityissijoitukset luonnollisten henkilöiden ja henkilöyhtiöiden verotuksessa. Verkkajulkaisu. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/80791/tulol%C3%A4hdesiirrot-yksityisk%C3%A4ytt%C3%B6notot-ja-yksityissijoitukset-luonnollisten-henkil%C3%B6iden-ja-henkil%C3%B6yhti%C3%B6iden-verotuksessa/>. Viitattu 16.6.2023.

Verohallinto 2021. Miten yksityisen elinkeinonharjoittajan nettovarallisuus lasketaan? Verkkojulkaisu. <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/verot-ja-maksut/liikkeen-tai-ammattinharjoittaja/nettovarallisuus/miten-nettovarallisuus-lasketaan/>. Viitattu 16.6.2023.

Verohallinto 2022 a. Osinkotulojen verotus. Verkkojulkaisu. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/47901/osinkotulojen-verotus4/>. Viitattu 10.5.2023.

Verohallinto 2022 b. Sosiaalivakuutusmaksut. https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/verot-ja-maksut/yritys_tyonantajana/sosiaalivakuutusmaksut/. Viitattu 17.6.2023.

Verohallinto 2022 c. Sosiaalivakuutusmaksut 2021 ja 2022. https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/verot-ja-maksut/yritys_tyonantajana/sosiaalivakuutusmaksut/sosiaalivakuutusmaksut-vanhatvuodet/. Viitattu 17.6.2023.

Verohallinto 2022 d. Toimintamuodon muutos osakeyhtiöksi. Verkkojulkaisu. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48395/toimintamuodon-muutos-osakeyhtioksi3/>. Viitattu 11.5.2023.

Verohallinto 2022 e. Työnantajan ja vakuutetun sairausvakuutusmaksu. Verkkojulkaisu. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48793/ty%C3%B6nantajan-ja-vakuutetun-sairausvakuutusmaksu2/>. Viitattu 18.2.2023.

Verohallinto 2022 f. Varojen arvostamisen yleiset periaatteet perintö- ja lahjaverotuksessa. Verkkojulkaisu. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/152990/varojen-arvostamisen-yleiset-periaatteet-perinto--ja-lahjaverotuksessa/>. Viitattu 5.11.2023.

Verohallinto 2022 g. Yleisradiovero. Verkkojulkaisu. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48391/yleisradiovero4/>. Viitattu 17.6.2023.

Verohallinto 2023 a. Osakeyhtiön ja osuuskunnan tuloverotus. Verkkojulkaisu. <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/verot-ja-maksut/osakeyhtio-ja-osuuskunta/tuloverotus>. Viitattu 10.5.2023.

Verohallinto 2023 b. Osinkotulojen verotus. Verkkojulkaisu. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/47901/osinkotulojen-verotus5/>. Viitattu 5.11.2023.

Verohallinto 2023 c. Peitelty osinko. Verkkojulkaisu <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48147/peitelty-osinko8/>. Viitattu 19.5.2023.

Verohallinto 2023 d. Poistot ja pienhankinnat – liikkeen- tai ammatinharjoittaja. Viikkojulkaisu. <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/verot-ja-maksut/liikkeen-tai-ammattinharjoittaja/poistot-ja-pienhankinnat/>. Viitattu 16.6.2023.

Vilkka Hanna 2021. Tutki ja kehitä. PS-kustannus Jyväskylä.

Vuori Jaana julkaisuaika tuntematon. Tapaustutkimus. Teoksessa Jaana Vuori (toim.) Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Verkkojulkaisu. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/tutkimusasetelma/tapaustutkimus/>. Viitattu 4.11.2023.

Yrittäjät.fi julkaisuaika tuntematon. Palkanmaksu yrittäjälle. Verkkojulkaisu. <https://www.yrittajat.fi/tietopankki/verot-ja-talous/talouhallinto/palkanmaksu-yrittajalle/>. Viitattu 16.6.2023.

Yrittäjät julkaisuaika tuntematon. Yhtiömuodon muuttaminen. Verkkojulkaisu. <https://www.yrittajat.fi/tietopankki/liiketoiminta/yrityksen-muutostilanteet/yhtiömuodon-muuttaminen/> Viitattu 11.5.2023.

Yrityksen-perustaminen.net julkaisuaika tuntematon. Osakeyhtiön verotus. Verkkojulkaisu. <https://yrityksen-perustaminen.net/yrityksen-verotus/>. Viitattu 11.5.2023.